

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

PLEMENITENJE PRIHRANKOV
FIZIČNIH OSEB

Miha Tavčar

Koper, 2009

Mentor: dr. Primož Dolenc

POVZETEK

Slovenske banke so danes izpostavljene velikim spremembam. Prepletenost družbeno-političnega sistema močno vpliva na gospodarstvo in prebivalstvo. Odzivnost in prilagajanje bank na trg je ključnega pomena za njihov obstoj. Vstop v Evropsko unijo in s tem povečanje konkurence jih sili k oblikovanju takih produktov, ki jim bodo omogočali ohranjati tržni delež. Če je bilo v preteklih letih čutiti razcvet vzajemnih skladov in vrednostnih papirjev na finančnem trgu, pa je danes v obdobju finančne krize previdnost pri varčevalcih veliko večja, zato je prilagajanje ponudbe ključnega pomena. V diplomskem delu so predstavljene različne možnosti varčevanja, ki jih za fizične osebe ponuja največja slovenska banka. Cilj diplomskega dela je s pomočjo anketnega vprašalnika proučiti, na kakšen način varčujemo Slovenci, zakaj varčujemo in koliko smo pripravljeni tvegati.

Ključne besede: banka, varčevanja, depoziti, vzajemni skladi, vrednostni papirji, bančno zavarovalništvo, donosnost, tveganje, ročnost.

SUMMARY

The Slovenian banks are today exposed to significant changes. The interconnection of the socio-political system has an enormous effect on the economy and population. The banks' responsiveness and adjustment to the market is of crucial importance for their existence. Due to the accession to the European Union and the related increase of competition, banks are forced to form products that will allow them to keep their market share. In recent years, there has been a sense that mutual funds and securities are thriving on the financial market. Today, however, in a time of financial crisis, savers are much more cautious. Therefore, the adjustment of the supply is of crucial importance. The diploma paper presents different saving alternatives, offered to natural persons by the Slovenian banks. The goal of the diploma paper is to examine on the basis of a questionnaire, how Slovenians save money, why do they save money and how much are they willing to risk.

Key words: bank, savings, deposits, mutual funds, investment banking, loans, bank insurance, return, risk, maturity.

UDK: 336.77(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Namen in cilj diplomskega dela.....	2
1.2	Predvidene metode za doseganje ciljev diplomskega dela	2
1.3	Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema.....	3
1.4	Hipoteze	3
2	Predstavitev finančnih institucij	5
2.1	Vloga in pomen bank	5
2.1.1	Razvoj bančništva.....	5
2.1.2	Razvoj bank v Sloveniji.....	6
2.1.3	Vloga banke	7
2.1.4	Prihodnost bank	7
2.2	Finančni trg	8
2.2.1	Trg kapitala.....	9
2.2.2	Trg denarja	9
2.3	Predstavitev NLB d.d.....	10
2.3.1	Zgodovina banke	10
2.3.2	Banka danes	10
3	Vloga zaposlenih v banki in blagovna znamka banke	15
3.1	Zaposleni.....	15
3.1.1	Izobraževanje in razvoj zaposlenih.....	15
3.1.2	Izpolnjevanje pričakovanj zaposlenih in motiviranje.....	16
3.1.3	Odnos stranka - zaposleni.....	17
3.2	Blagovna znamka.....	17
4	Plemenitenje prihrankov fizičnih oseb v NLB	19
4.1	Depoziti.....	19
4.1.1	Pomen depozitov za varčevalce.....	19
4.1.2	Obrestne mere	19
4.2	Varčevanja.....	20
4.2.1	NLB varčevalni račun in NLB varčevalni račun mladih	20
4.2.2	NLB postopno varčevanje	20
4.2.3	NLB rentno varčevanje z mesečnimi pologi	20
4.2.4	NLB varčevanje mladih.....	21
4.2.5	Obdavčitev obresti	21
4.2.6	Pomen depozitov in varčevanj za banke.....	21
4.3	Bančno zavarovalništvo	22
4.3.1	NLB Naložba Vita plus.....	23
4.3.2	NLB Naložba Vita Mega	23

4.3.3	NLB Naložba Vita Multi	24
4.3.4	NLB Naložba Vita 1,2,3,	24
4.3.5	NLB Naložba Vita Prva	25
4.3.6	NLB Vita Senior	25
4.3.7	NLB Varčevanje Vita plus	26
4.3.8	Obdavčitev življenjskih zavarovanj.....	26
4.4	Vzajemni skladi	27
4.4.1	Nastanek	28
4.4.2	Vzajemni skladi danes	29
4.4.3	Donosnost sklada	29
4.4.4	NLB Skladi	29
4.4.5	Možni načini varčevanja.....	30
4.4.6	Vzajemni skladi NLB	30
4.5	Vrednostni papirji.....	36
4.5.1	Trgovanje z vrednostnimi papirji.....	37
4.5.2	Upravljanje premoženja.....	37
4.5.3	Obdavčitev dobička iz kapitala od prodaje vrednostnih papirjev in deležev v kapitalu	41
5	Potrebe po varčevanju	47
5.1	Namen varčevanja.....	47
5.2	Sociološki namen varčevanja.....	47
6	Rezultat ankete	49
6.1	Opis raziskovalnega problema.....	49
6.2	Metoda raziskovanja	50
6.3	Analiza rezultatov	50
7	Sklep.....	57
	Literatura.....	59
	Priloge.....	61

SLIKE

Slika 2.1 Model univerzalne banke	6
Slika 2.2 Finančni trg	9
Slika 2.3 Tržni delež NLB Skupine v slovenskem bančnem sistemu	13
Slika 3.1 Stopnja izobrazbe v NLB Skupini na dan	15
Slika 5.1 Priporočljiva delitev - porabe premoženja.	48
Slika 6.1 Pet najbolj zanimivih oblik varčevanja Slovencev.	49
Slika 6.2 Starost varčevalcev	50
Slika 6.3 Najpogostejše oblike varčevanja.....	51
Slika 6.4 Razlogi za varčevanje	52
Slika 6.5 Pet glavnih motivov varčevanja.....	53
Slika 6.6 Pripravljenost do tveganja.....	54

TABELE

Tabela 2.1 Deset največjih delničarjev Nove Ljubljanske banke	11
Tabela 4.1 Razlika med klasičnim varčevalcem in investitorjem.....	28
Tabela 4.2 Stopnja dohodnine iz dobička kapitala.....	46

KRAJŠAVE

NLB	Nova Ljubljanska banka
LB	Ljubljanska banka
EURIBOR	Evropska medbančna obrestna mera
LIBOR	Londonska medbančna obrestna mera
ZDoh-2	Zakon o dohodnini
ZdavP-2	Zakon o davčnem postopku
Ur. l.	Uradni list
ipd.	in podobno

1 UVOD

Banke so institucije, ustanovljene pred več sto leti z namenom varovanja denarja. Vendar se je njihova vloga skozi stoletja skladno z razvojem tehnologije močno spremenila. Če je bilo še v prejšnjem desetletju glavno delo bančnikov v slovenskih bankah polog in dvig gotovine, ter vezava sredstev, pa danes ni več tako.

Razpad Jugoslavije in prehod iz socialističnega v kapitalistični sistem je prinesel porast podjetij, ki se ukvarjajo s finančnimi naložbami in vdor tujih bank na slovenski trg, ter s tem intenzivnejšo konkurenco. S sprejemom skupne valute se je tudi transparentnost in primerljivost naložb v celotni Evropi povečala in izenačila.

Tehnološki napredek in vedno bolj izobražene stranke, ki želijo povečati svoje prihranke, silijo banke k oblikovanju takih produktov, ki bodo prinesli čim večji donos ob danem tveganju. Vse to pa je razlog za prestrukturiranje bank. Povezovanja, prevzemi in dokapitalizacije so nujen korak slovenskih bank za povečanje kapitala in s tem ohranjanje dejavnosti. Napredek tehnologije omogoča komitentom, da večino transakcij opravijo prek »sodobnih tržnih poti« (elektronsko bančništvo, plačila s karticami ipd.). Tako lahko komitent večino transakcij opravi kar na domu 24 ur na dan, ne glede na to koliko je oddaljen od najbližje poslovalnice. In bitka za komitente se je začela. Zmanjšala se je potreba po blagajniških delavcih in povečalo se je povpraševanje po vedno bolj izobraženem kadru, ki zna »prodati« bančne produkte.

Varčevanje je pogosto prvi korak k uresničitvi osebnih želja in ciljev, oziroma k ustvarjanju finančne rezerve. V vsakem primeru pa morajo varčevalci dobiti občutek, da je njihov denar na varnem in da ga je vedno več. Zato skušajo banke izoblikovati take produkte, ki bodo za varčevalce kar najbolj privlačni. Pri tem morajo upoštevati:

- ročnost naložbe: ali so varčevalci pripravljene varčevati na dolgi rok;
- donosnost naložbe: kaj so pripravljene varčevalcem ponuditi;
- naložbene možnosti varčevalcev;
- namen varčevanja: možnost oblikovati takšnega produkta, ki bo varčevalcem omogočil, da bodo kar najlažje dosegli zastavljen cilj;
- pripravljenost posameznih varčevalcev prevzemati tveganja;
- izobrazba varčevalcev: v kolikšni meri varčevalci poznajo različne oblike varčevanja.

Povpraševanje po finančnih storitvah je odvisno predvsem od varčevalnih navad, katere pa se v zadnjih letih neprestano spreminjajo.

Za pridobivanje komitentov, je poglobljena naloga bank izoblikovati svojo blagovno znamko, ki bo prepoznavna in ji bodo stranke zaupale. Potrebno je ponuditi čim bolj transparentne in konkurenčne izdelke, ter izoblikovati primeren način komuniciranja s strankami.

1.1 Namen in cilj diplomskega dela

Namen diplomskega dela je predstavitev produktov varčevanja za fizične osebe, ki jih ponuja največja slovenska banka.

Z diplomsko nalogo bomo skušali ugotoviti, v kolikšni meri so ti produkti zanimivi in poznani fizičnim osebam, ter jih na tak način tudi sami podrobno spoznati. Cilj diplomskega dela je ugotoviti:

- na kakšen način komitenti in ne komitenti varčujejo ali sploh varčujejo;
- na kakšen rok varčujejo;
- s kakšnim namenom varčujejo;
- koliko so pripravljene tvegati;
- koliko varčujejo glede na posamezen segment prebivalstva (po starosti, izobrazbi, prihodkih, namenu varčevanja);
- zadovoljstvo strank;
- ali banka ponuja produkte, primerne za posamezne segmente;
- če ne ponuja ali bi bilo mogoče izoblikovati takšne produkte.

Skušali bomo ugotoviti ali imajo osebni odnosi med bančnim uslužbencem in stranko kakšen vpliv na njihovo odločitev glede varčevanja. Med osebne odnose bi uvrstili: odnos med uslužbencem in stranko, zaupanje, korektnost, natančnost in njegovo strokovno znanje.

1.2 Predvidene metode za doseganje ciljev diplomskega dela

Diplomsko delo bomo razdelili na teoretični in praktični del.

V teoretičnem delu bomo s pomočjo sekundarnih podatkov predstavili produkte varčevanja za fizične osebe, ki jih ponuja skupina NLB d.d. in predstavili rezultate ankete o zadovoljstvu strank, ki so jo opravili v banki. Za predstavitev produktov, bomo uporabili različne interne vire, ki nam bodo na razpolago, in podatke, ki so na voljo preko raznih oglasov in spletnih strani.

V praktičnem delu pa bodo zajeti vsi primarni podatki, ki smo jih pridobili sami. Pridobivanje podatkov je potekalo s pomočjo anketnega vprašalnika, ki smo ga razdelili med komitente in nekomitente banke. Vprašanja so bila odprtega in zaprtega tipa. Z obdelavo anketnih podatkov smo stranke razdelili po starosti, izobrazbi, dohodku ki ga prejema, varčevanju, ki ga imajo in namenu varčevanja. Rezultati ankete so nam pokazali, da ima banka primerne produkte za posamezne segmente prebivalstva.

1.3 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Pri obravnavanju problema predstavljajo večje omejitve le podrobnejša predstavitev produktov, ki ima značaj zaupnosti, dostopni podatki so omejeni na raven javnih baz podatkov.

Predpostavljamo, da bo za kvalitetno interpretiranje anketnih podatkov potrebno anketirati veliko število ljudi. Zaradi občutljive teme (denarja) nam anketiranci morda ne bodo hoteli odgovoriti na vprašanje glede dohodka, ki ga prejemajo.

1.4 Hipoteze

Predmet našega raziskovanja so bile različne možnosti varčevanja. Postavili smo hipoteze da:

- prevladujejo tisti, ki ne varčujejo,
- večina varčevalcev se še vedno odloča za klasično varčevanje v obliki bančnih depozitov,
- večina sredstev bo porabljenih v obdobju do enega leta,
- največ sredstev namenijo nakupu ali obnovi nepremičnin,
- varčevalci najbolj poznajo bančne depozite,
- varčevalci niso pripravljeni tvegati absolutno ničesar od vloženih sredstev,
- varčevalci so zadovoljni s tistim donosom, ki presega 10 % letno,
- banke ponujajo paleto različnih varčevanj primerno posameznemu segmentu varčevalcev.

2 PREDSTAVITEV FINANČNIH INSTITUCIJ

2.1 Vloga in pomen bank

2.1.1 Razvoj bančništva

Vloga banke je bila zgodovinsko gledana močno odvisna od razvoja gospodarstva in političnega sistema, ki je veljal v posamezni državi.

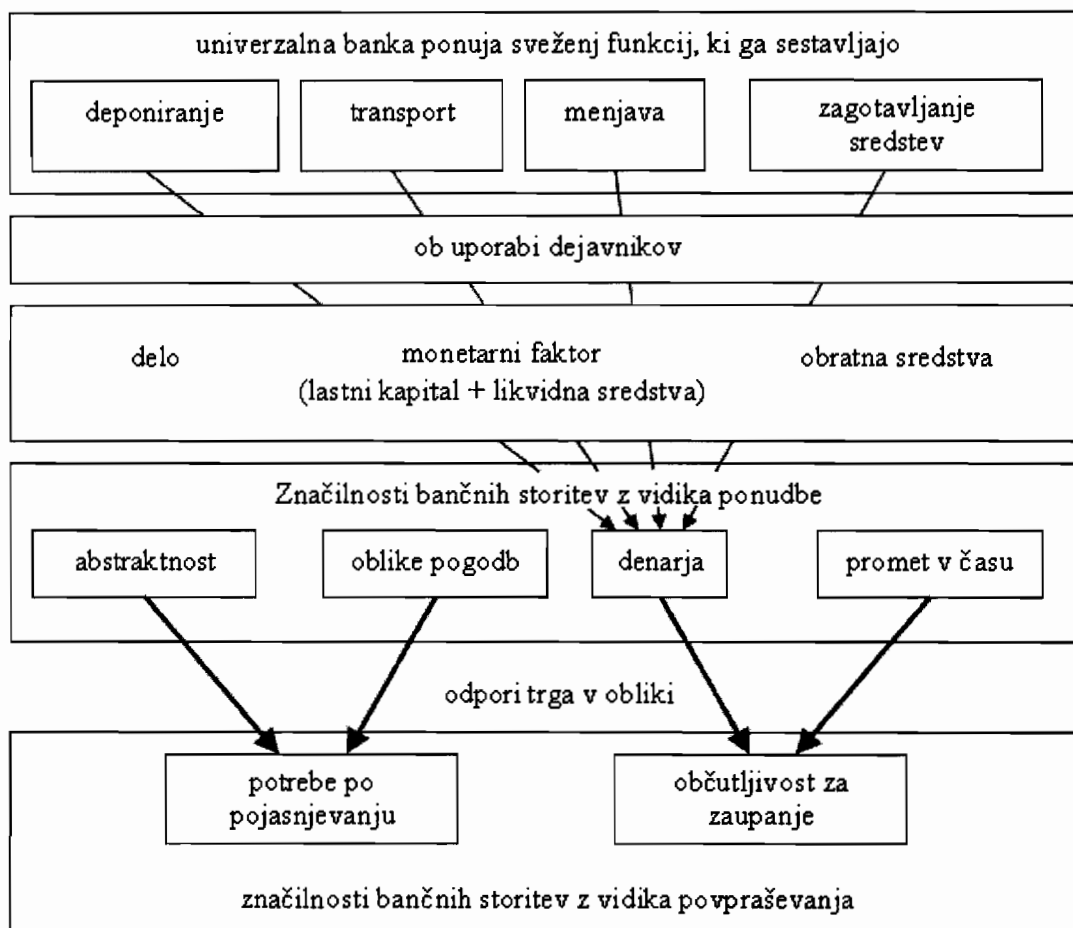
Zametek sodobnega bančništva se prične pri depozitnih poslih, kot potreba trgovcev po varnosti. Banka je depozite strank posojala (investirali) ali pa sprejela denar v hrambo v čisti obliki, proti plačilu pristojbine.

Na osnovi teh poslov se je ponudila možnost izvrševanja plačil, ki je v začetku potekala v obliki obračunavanja konkretnih denarnih zalog. Ko se pozneje v zvezi z racionalizacijo plačilnega prometa namesto denarja uvedli menice, čeke in žiro (nakazilo) in je bilo mogoče plačila izvrševati tudi brezgotovinsko, je bilo mogoče, da se kreditni posli ločijo od zalog gotovine. Tako se je razvoj usmeril nujno k sistemu kreditnega plačevanja, ki je žlahtne kovine potreboval le še za izravnavo (obračunskega) salda in za vračilne zahteveke vlagateljev (Glogovšek 2008, 17).

Po De Viti de Marcosa banka opravlja štiri elementarne funkcije bank (Glogovšek 2008, 17-18):

- funkcija menjave;
- depozitna funkcija;
- transportna funkcija;
- funkcija financiranja.

Slika 2.1 Model univerzalne banke.

Vir: Glogovšek 2008, 21.

Banke so torej distribucijska podjetja, ki z namenom premostiti časovne frikcije v denarnem toku prevzemajo sveženj dejavnosti, kateri bistveni elementi so menjava, depozit, transport in zagotavljanje likvidnih sredstev za javnost.

2.1.2 Razvoj bank v Sloveniji

Še pred desetimi leti so bile banke organizacije, obdane z visokimi steklenimi pregradami, ki so stranke ločevale od uslužbencev. Glavno delo bančnikov v slovenskih bankah je bil polog in dvig gotovine, ter vezava sredstev.

Razvoj in uvedba telekomunikacijske tehnologije v bančni sektor je prinesel veliko novosti. Banke so skušale ponuditi na trg čim večjo paleto storitev, saj so stranke postale bolj zahtevne, vstop Slovenije v Evropsko unijo pa je konkurenco še dodatno povečal. Rezultat teh dejavnosti je široka bančna ponudba in intenzivno tržno komuniciranje. Da bi banke komitentom čim bolj približale svojo dejavnost so uvedle številne nove tržne poti. Napredek tehnologije omogoča komitentom, da večino

transakcij opravijo prek »sodobnih tržnih poti« (elektronsko bančništvo, plačila s karticami ipd.). Tako lahko komitent večino transakcij opravi kar na domu 24 ur na dan, ne glede na to koliko je oddaljen od najbližje poslovalnice.

Vse to je privedlo do zmanjšanja potrebe po blagajniških delavcih in povečanja povpraševanja po vedno bolj izobraženem kadru, ki zna »prodati« bančne produkte.

2.1.3 Vloga banke

Pomen bančnega sektorja je v tem, da poskrbi za ugodno denarno politiko.

Z mikroekonomskega stališča bank opravljajo obsežen spekter storitev, ki imajo naslednje skupne značilnosti (Glogovšek 1998, 24-25);

- bančna podjetja se ukvarjajo z bančnim poslovanjem,
- najemajo in dajejo kredite,
- opravljajo storitev denarnega, kreditnega in kapitalnega prometa in
- ponujajo ostale storitve.

S stališča strank delimo bančne aktivnosti na naslednja funkcionalna področja:

- ponudbo in odpiranje možnosti plačilnega prometa in pripadajočih aktivnosti,
- ponudbo in odpiranje možnosti financiranja in pripadajočih aktivnosti,
- ponudbo in odpiranje možnosti denarnih in kapitalnih naložb in pripadajočih aktivnosti,
- ponudbo drugih storitev.

2.1.4 Prihodnost bank

S stališča strank

Zaradi življenjskega ritma, vedno večje izobraženosti strank in racionalizacije stroškov bo poslovanje usmerjeno v elektronsko obliko. Zmanjšala se je potreba po blagajniških delavcih in povečalo se bo povpraševanje po vedno bolj izobraženem kadru, ki zna »prodati« bančne produkte. Po zgledu tujih bank lahko pričakujemo težnjo po kombiniranju bančnih in zavarovalnih produktov.

S stališča bank

Bančna industrija je med najštevilčnejšimi in najmanj povezanimi sektorji na svetu. Če hočejo banke ostati rentabilne, morajo poskrbeti za boljšo učinkovitost in znižanje stroškov. To pa je lažje doseči s povezavami oziroma prevzemi drugih bank. S poenotenjem vseh predpisov v evropski uniji s katerimi bomo poenotili zakonodajo, davčne in računovodske predpise, s čimer bo trg evropske unije dejansko enoten lahko pričakujemo veliko število prevzemov. Trenutno si težko predstavljamo, da bi na

bančnem trgu ostala le peščica najmočnejših bank, kot se je to zgodilo v farmacevtski in avtomobilistični industriji. Najbolj drzni napovedujejo, da bo po dejanskem poenotenju trgov v mednarodni delniški, denarni in devizni politiki delovalo le še kakšnih deset »velebank«.

2.2 Finančni trg

Obstoj finančnih presežkov in finančnih primanjkljajev v gospodarstvu in v gospodinjstvih predstavlja osnovo financ in je bil vzrok za nastanek finančnega trga.

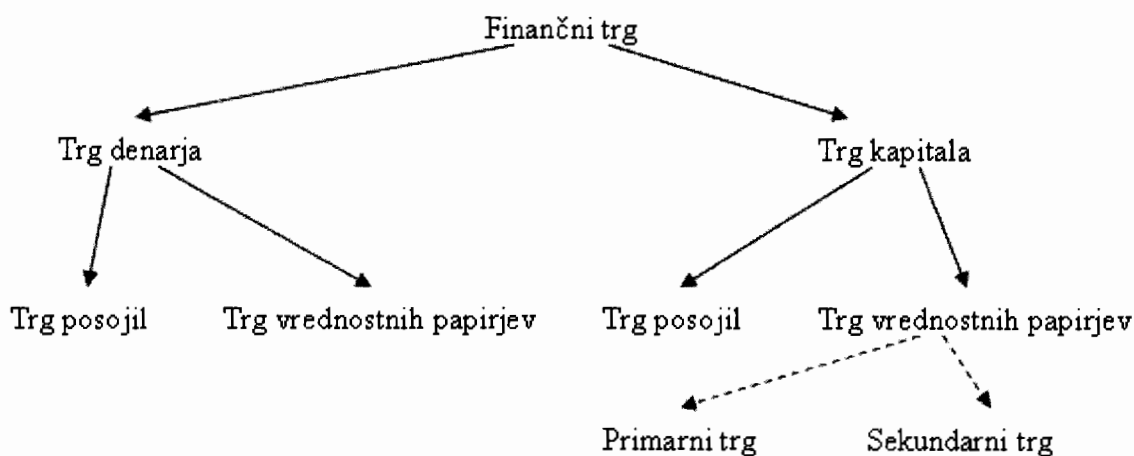
Tako v gospodarstvu kot pri fizičnih osebah se hkrati pojavljata dve vrsti osebkov, ki ju lahko poimenujemo celice s finančnimi prihranki (suficitne celice) in celice s finančnimi primanjkljaji (deficitne celice). Prvi želijo investirati manj kot znaša njihov tekoči dohodek in s tem ustvarjajo prihranke (finančna sredstva); slednje želijo čim boljše in/ali varneje naložiti.

Deficitne celice pa zaradi tekočih potreb, ki presegajo tekoči dohodek, povprašujejo po dodatnih finančnih sredstvih in si s tem nalagajo finančne obveznosti (Dimovski in Gregorič 2000, 1).

Finančni trgi s pomočjo finančnih institucij predstavlja mehanizem, ki omogoča prenos prihrankov od varčevalcev (suficitnih celic) k investitorjem (deficitnim celicam), ki te prihranke vlagajo v produktivne namene. Lahko tudi rečemo, da k financam ali finančnemu trgu v najširšem smislu štejemo vse, kar je med tistimi, ki investirajo (porabijo) več, kot znašajo njihovi prihranki (dohodek), in tistimi, ki investirajo (porabijo za tekoče namene) manj, kot znašajo njihovi prihranki (Ribnikar 1998, 146).

Kriterij za razlikovanje med denarnim trgom in trgom kapitala je v roku prenosa finančnih sredstev od suficitnih k deficitnim celicam. Običajno je ta rok razlikovanja eno leto.

Slika 2.2 Finančni trg.

Vir: Repovž in Peterlin 2000, 35.

2.2.1 Trg kapitala

Trg kapitala delimo na trg dolgoročnih vrednostnih papirjev in trg posojil. Na trgu kapitala se trguje z dolžniškimi in lastniškimi vrednostnimi papirji. Delimo ga še na primarni, kjer se trguje z novo izdanimi papirji in sekundarni trg, kjer se opravlja preprodaja papirjev. Najpomembnejša funkcija kapitala je da povečuje varčevanje in ga usmerja v najbolj produktivne naložbe. To je mogoče doseči na dva načina (Repovž in Peterlin 2000, 34):

- varčevalci lahko kupujejo na novo izdane dolgoročne vrednostne papirje podjetij, ki dobljena sredstva uporabljajo za financiranje investicijskih projektov;
- finančne institucije, kot so hranilnice banke, zavarovalnice in poslovne banke uporabljajo prihranke posameznikov in podjetij za nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev, med katere uvrščamo tudi hipoteke.

Trg kapitala se deli tudi z geografskega vidika na nacionalne trge kapitala in na mednarodne trge kapitala. Na nacionalnem trgu trgujejo izključno rezidenti države v nacionalni valuti te države. Na mednarodnem trgu pa sodelujejo udeleženci različnih držav, predmet trgovanja pa so tudi valute tujih držav (Repovž in Peterlin 2000, 34).

2.2.2 Trg denarja

Na trgu denarja se trguje s kratkoročnimi finančnimi oblikami, ki zapadejo pred enim letom. Delimo ga na trg kratkoročnih posojil in kratkoročnih vrednostnih papirjev. Kratkoročna posojila so običajno pogodbeno dogovorjena in se redko prodajajo na sekundarnih trgih, zato aktivni sekundarni trg zanje ne obstaja. Tukaj je pomembna predvsem obrestna mera in varnost. S kratkoročnimi vrednostnimi papirji se trguje na

sekundarnih trgih, da bi se posojilojemalcu izplačalo izdelati kratkoročni vrednostni papir, mora biti njegova boniteta visoka in splošno znana, običajno jih izdajajo države, poslovne banke, prvovrstna podjetja in druge finančne in nefinančne institucije. Zato se neznanemu podjetju ne izplača priti do kratkoročnih podjetij prek finančnega trga. Po svetu so ti papirji zakladne menice, komercialni papirji, bančni akcepti, certifikati o depozitu in podobno.

Denarni trgi so pomembni ker:

- zagotavljajo glavni vir denarnih sredstev, ki omogočajo ohranjanje plačilne sposobnosti. Zaradi velikih razlik med obveznostmi, ki jih je potrebno plačati in denarnimi prilivi, lahko tisti ki imajo presežke denar posodijo na denarnem trgu in zaslužijo obresti, ter obratno;
- omogočajo centralni banki voditi denarno politiko, saj so posegi na denarnem trgu najpomembnejši element urejanja količine denarja v obtoku (Repovž in Peterlin 2000, 35).

2.3 Predstavitev NLB d.d.

2.3.1 Zgodovina banke

Temelji NLB d. d., segajo v leto 1889, ko je bila ustanovljena Mestna hranilnica ljubljanska, ki je skladno s političnimi in gospodarskimi razmerami prilagajala svojo podobo in poslovanje.

Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana je bila ustanovljena 27. julija 1994 na podlagi Ustavnega zakona o dopolnitvah ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Ob ustanovitvi je prevzela del premoženja in poslovanja Ljubljanske banke, d. d., Ljubljana.

2.3.2 Banka danes

Naziv firme:

Nova Ljubljanska banka d. d., Ljubljana

Skrajšan naziv firme:

NLB d. d.

Poslovni naslov:

Trg republike 2

1520 Ljubljana

Tabela 2.1 Deset največjih delničarjev Nove Ljubljanske banke d.d. (30. 11. 2008).

Republika Slovenija	33,10 %
KBC BANK NV	30,57 %
Poteza Naložbe, d. o. o.	6,60 %
Slovenska odškodninska družba, d. d.	5,05 %
Kapitalska družba, d. d.	5,01 %
Zavarovalnica Triglav, d. d.	3,15 %
NFD 1 Delniški investicijski sklad, d. d.	1,98 %
Delniški vzajemni sklad Triglav Steber I	1,22 %
UniCredit Banka Slovenija d. d.	1,05 %
Sava Invest, d. o. o.	0,86 %

Vir: Nova Ljubljanska banka 2009.

Dejavnost

Banka je bila ustanovljena, da bo opravljala bančne in druge finančne storitve, za katere je pridobila predpisano dovoljenje Banke Slovenije, kot tudi vse druge posle, ki jih lahko opravlja banka v skladu z vsakokrat veljavnimi predpisi. Banka lahko v skladu z vsakokrat veljavnimi predpisi opravlja posle v Republiki Sloveniji in v tujini.

Dejavnosti banke so:

- Bančne storitve
 - sprejemanje depozitov od fizičnih in pravnih oseb,
 - dajanje kreditov,
 - storitve, za katere drug zakon določa, da jih smejo opravljati samo banke.
- Finančne storitve
 - kreditiranje vključno s potrošniškimi posojili, hipotekarnimi posojili in financiranjem komercialnih poslov,
 - opravljanje poslov plačilnega prometa,
 - izdajanje garancij in drugih jamstev,
 - trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli,
 - izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti,
 - storitve v zvezi z vrednostnimi papirji po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev,
 - trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti,
 - faktoring,

- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb,
 - posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic po zakonu, ki ureja zavarovalništvo,
 - posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov,
 - finančni zakup (leasing),
 - upravljanje pokojninski oziroma investicijskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske oziroma investicijske sklade,
 - oddajanje sefov.
- Pomožne bančne storitve
- finančno, davčno in drugo poslovno svetovanje,
 - posli upravljanja z nepremičninami,
 - upravljanje in vodenje sistema za obdelavo podatkov,
 - svetovanje, razvoj in oskrba z računalniškimi storitvami,
 - dejavnosti, povezane s podatkovnimi bazami,
 - obdelava podatkov,
 - hramba dragocenih predmetov,
 - izobraževalna dejavnost,
 - prevoz gotovine in drugih dragocenih predmetov,
 - storitve razvoja bančnih storitev,
 - trgovanje s tehnološkimi storitvami (know how),
 - trgovanje z zlatom,
 - pravno svetovanje,
 - druge poslovne dejavnosti.

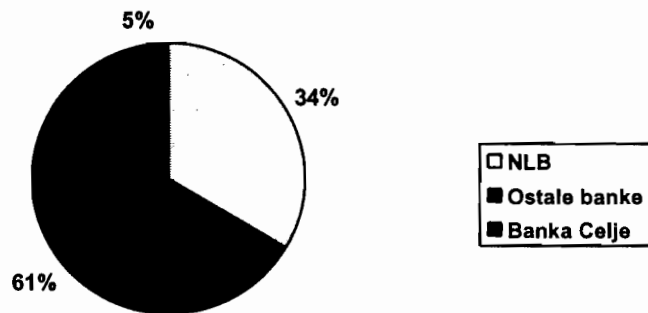
Kapitalsko povezane družbe NLB ponujajo posamezne finančne in pomožne bančne storitve, kot so finančni zakup (leasing), odkup terjatev po sistemu faktoringa, upravljanje investicijskih skladov, finančno svetovanje in posle upravljanja z nepremičninami (Nova Ljubljanska banka 2009).

NLB Skupina

NLB je obvladujoča banka NLB Skupine. 1. julija 2008 je štela NLB Skupina 56 članic na 18 trgih, od tega 13 bank, 9 leasing podjetij, 11 podjetij s področja faktoringa in forfeiranja, 5 zavarovalnic, podjetje za upravljanje s premoženjem in 17 podjetij z drugih področij. S 1500 korespondenčnimi povezavami v 140 državah je NLB Skupina največja slovenska mednarodna finančna skupina. 1. 1. 2008 je bilo v NLB Skupini 9.259 zaposlenih. Mednarodne bonitetne ocene, ki nam zagotavljajo ugoden dostop do virov financiranja v tujini, so: Moody's Aa3, Fitch A- in Capital Intelligence A.

Priznanje kakovostnega portfelja in kakovostnega dela so NLB in NLB Skupini dale tudi priznane tuje rating agencije ter finančne revije ter združenja. Tako je NLB konec novembra 2007 prejela prestižno nagrado revije "The Banker" kot najboljša banka v Sloveniji, NLB Tutunska banka pa je bila izbrana za najboljšo makedonsko banko. Strokovna revija Global Finance je tudi v letu 2007 nagradila NLB kot najboljšo banko na novo nastajajočih trgih in najboljšo banko na področju valutnega trgovanja v Sloveniji. Ob tem je NLB novembra prejela nagrado Trusted brand 2007 revije Reader's Digest za najbolj zaupanja vredno banko v Sloveniji na podlagi raziskave na vzorcu splošne javnosti. Trusted brand je ena največjih evropskih raziskav o odnosu potrošnikov do izdelkov in storitev široke potrošnje (Nova Ljubljanska banka 2009).

Slika 2.3 Tržni delež NLB Skupine v slovenskem bančnem sistemu 30. 6. 2008.

Vir: Nova Ljubljanska banka 2009.

Težave banke na hrvaškem

Da bi razumeli zakaj banka s svojimi poslovalnicami ne nastopa na hrvaškem tržišču se moramo najprej vrniti na začetek v čas ko se je rodila ideja o močni slovenski banki. V 60. letih je banki uspelo vzpostaviti razvejeno mrežo poslovalnic v takratni Jugoslaviji. Med prvimi lokacijami izven Slovenije je bil Zagreb. Tamkajšnja banka si je pridobila velik ugled med deviznimi varčevalci. Leta 1989 je bilo potrebno banke preoblikovati delniške družbe in takrat se je ljubljansko vodstvo odločilo, da Ljubljansko banko – v nadaljevanju LB v Zagrebu vključi v slovenski sistem LB. Ta odločitev je bila za banko ob razpadu Jugoslavije skoraj pogubna, saj je denar varčevalcev, ki se je zbiral v zagrebški LB večinoma končal v hrvaškem gospodarstvu ali med hrvaškim prebivalstvom. Varčevalci so LB vplačevali devize, banka je te devize pošiljala v Narodno banko Jugoslavije v Beogradu, ta je pa nato hrvaškemu podjetjem in varčevalcem odobrila brezobrestna dinarska posojila. Ko se je začela Slovenija osamosvajati, jo je Narodna banka Jugoslavije izločila iz dinarskega prometa in

deviznega sistema Jugoslavije. S tem je LB tudi tista v Zagrebu ostala brez dinarjev, varčevalci pa brez deviz.

Sledila je sprememba ustavnega zakona, s katero so leta 1994 ustanovili Novo Ljubljansko Banko. Poslanci so na novo banko prenesli premoženje stare banke, obveznosti pa so ostale na Ljubljanski banki. S tem je Slovenija vprašanje hrvaških varčevalcev prenesla v okvir nasledstvenih vprašanj. Problem naj bi reševala država ne pa banka. Hrvatje pa kljub temu, da so del hrvaških varčevalcev poplačali s premoženjem zagrebške LB vztrajajo, da jim mora varčevalne vloge poplačati Ljubljanska banka oziroma Nova Ljubljanska banka.

Kljub temu, da je banka iz formalnoppravnega vidika ravnala pravilno in ni poplačala vlog hrvaškim varčevalcem, pa nekateri slovenski ekonomisti menijo, da je bila odločitev napačna. Banka naj bi si v očeh varčevalcev nakopala neprecenljivo škodo.

Pomen banke za slovenijo

Kljub temu, da je banka v večinski lasti Republike Slovenije pa so si mnenja o njenem lastništvu različna.

Zagovorniki nacionalnega interesa poudarjajo, da je banka strateškega pomena za državo in zagovarjajo njeno lastništvo, medtem ko so nekateri slovenski ekonomisti mnenja, da bi morala država prodati večinski delež v banki. Vsekakor pa bo o postopku nadaljnje privatizaciji odločala vlada po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja prodajo finančnega premoženja države. Pri tem bo potrebno upoštevati, da belgijskemu KBC-ju oziroma kateremu koli drugemu zasebnemu lastniku delež v banki ne bo strateškega pomena če ne bo moral uveljavljati svoje poslovne politike.

3 VLOGA ZAPOSLENIH V BANKI IN BLAGOVNA ZNAMKA BANKE

3.1 Zaposleni

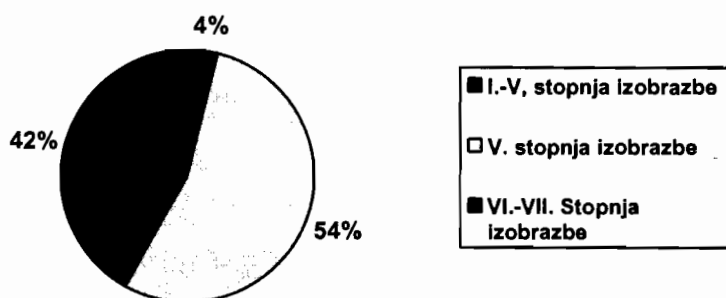
Spremembe so stalnica v poslovnem svetu, zato si organizacije ne morejo privoščiti obstanka na neki stopnji, kajti to bi pomenilo nazadovanje. Nепrestano je potrebno spreminjati izboljševati izdelke in storitve ter poslovne procese. Izboljševanje je dolgoročen proces, ki je odvisen predvsem od sodelovanja zaposlenih v organizaciji.

Kadrovanje je proces, v katerem organizacija s svojo poslovno strategijo sistematično planira potrebe po kadrih jih razvija in vzdržuje z njimi učinkovite odnose.

Zaposleni so prve in najpomembnejše stranke banke, saj so dobro podkovani o ponudbi banke in prednosti, ki jih prinašajo izboljšane bančne storitve in nove tržne poti, so pa tudi dobri promotorji bančnih storitev.

Na dan 31. 3. 2009 je število zaposlenih v NLB Skupini v Sloveniji štelo 4.095 sodelavcev. Povprečna starost je bila 43 let in 11 mesecev. Slika 3.1 prikazuje stopnjo izobrazbe zaposlenih v NLB na dan 31. 3. 2009.

Slika 3.1 Stopnja izobrazbe v NLB Skupini na dan 31. 3. 2009.

Vir: Nova Ljubljanska banka 2009.

3.1.1 Izobraževanje in razvoj zaposlenih

Za banko so ključnega pomena za uspeh ravno zaposleni. Zato se skuša oblikovati pogoje za kakovostne medsebojne odnose, ki omogočajo uspešno delovanje timov, kot želene oblike dela v banki. Veliko se vlaga v razvoj zaposlenih za povečanje njihove sposobnosti vodenja sprememb. Zaposleni lahko na osnovi začrtanih ciljev in večje samostojnosti pri delu v večji meri vključujejo lastno kreativnost in potencial.

Temeljni cilj izobraževanja zaposlenih je usmerjen k dopolnjevanju in izpopolnjevanju znanja in sposobnosti zaposleni tako kot zahtevajo trenutne in prihodnje potrebe delovnega procesa. Vsak zaposlen v banki je odgovoren za svojo kariero in osebni razvoj. Dolžan se je usposablјati in spremlјati napredek v stroki in v zahtevah dela ter se odzivati na možnosti, ki jih ima znotraj banke. Banka pa mora upoštevati tudi motive in potrebe zaposleni po izobraževanju.

Pridobivanje znanj o konkretnem poteku in postopkih bančnega poslovanja ter izkušenj pri delu na posameznih strokovnih področjih je pomembna dopolnilna oblika izobraževanja, ki jo banka omogoča svojim zaposlenim ter zaposlenim v Skupini NLB.

Načrtovanje in spremljanje razvoja perspektivnih kadrov poteka v banki sistematično že nekaj let, s ciljem dviga ravni znanja, veščin, sposobnosti in izkušenj.

Perspektivni kadri so tisti zaposleni, ki dosegajo odlične delovne rezultate in imajo visok potencial za razvoj v smeri stroke ali/in vodenja. Identificira jih direktor organizacijskega dela, ki v sodelovanju s Sektorjem za kadrovske posle in zaposlenim, dogovori smer razvoja in postavi razvojne cilje.

Perspektivne kadre usmerja banka v mobilnost znotraj NLB in Skupine, jih ciljno izobražuje in usposablja, daje prednost pri napredovanju, pri pridobitvi kadrovskih stanovanjskih kreditov in pri sofinanciranju dodiplomskega ali podiplomskega študija v Sloveniji in tujini.

3.1.2 Izpolnjevanje pričakovanj zaposlenih in motiviranje

Vlaganje v zaposlene je potrebno gledati kot naložbo, ki bo donosna šele čez nekaj let, saj se kakovosten kader oblikuje v daljšem obdobju.

Motivacija za uspeh banke in zadovoljstvo zaposlenih pomeni:

- usklajevanje ciljev banke in zaposlenih s pomočjo soodločanja in argumentiranega prepričevanja,
- informirat vse udeležence o strategijah, spremembah, novih namenih,
- ustvarjati pogoje, da bodo zaposleni svobodno razmišljali, soodločali in delovali,
- spodbijati ustvarjalno klimo in skupno zadovoljstvo z uspehom,
- nagrajevati uspešno delo ne zgolj z denarnimi nagradami, temveč stimulirati ljudi s promocijo, napredovanjem, priznanji, pohvalami (Florjančič 1994a, 90).

V banki poskušajo z izbiro ustrezne nagrajevalne politike, doseči večjo produktivnost in učinkovitost, pa tudi motivirati zaposlene za izboljšanje njihove spretnosti in sposobnosti. Tako so zaposleni deležni notranjih in zunanjih nagrad:

- notranje nagrade izhajajo iz samega dela in pomenijo raznolikost dela, večjo odgovornost in samostojnost pri delu, dojetje zaposlenega kot pomembnega člana banke, udeležba pri odločanju, povratni tok informacij in priložnost za učenje in razvoj;
- zunanje nagrade so plača in stimulacija za delovno uspešnost, slovesnost s podeljevanjem nagrad, plakete, izleti, večerje,...

Plače in nagrajevanje zaposlenih predstavljajo pomemben element pri zagotavljanju konkurenčne prednosti podjetja. Še posebej zanimivo je plačilo po uspešnosti, ki

zaposlene spodbuja, da pridobivajo nova znanja, iščejo čim boljše rešitve sedanjih problemov in ideje za prihodnost ter so usmerjeni k stranki. V boju s konkurenco se namreč najbolj izkažejo tisti, ki delajo pametneje (ne nujno več) kot drugi (Černetič 2004).

Banka izplačuje zaposlenim plačo, ki je sestavljena iz osnovne plače, dodatkov in nadomestil, ter dela plače na podlagi delovne uspešnosti zaposlenega.

3.1.3 Odnos stranka - zaposleni

V banki so si skrb za visoko zadovoljstvo strank že pred leti zapisali v strateške cilje. Z analizami pa so trditve, da so zadovoljne stranke tudi bolj zveste svoji banki tudi potrdili. Tako v sodelovanju z mednarodnim raziskovalnim podjetjem opravljajo številna anketiranja naključno izbranih strank v naključno izbranih poslovalnicah.

Iz leta v leto višje zadovoljstvo strank z osebjem kažejo indeksi ki se gibljejo nekje med 82 in 88 odstotki. Profesionalnost, osebni pristop, poslovnost, ki jo nudijo bančni delavci pomembno vplivajo na zvestobo strank.

3.2 Blagovna znamka

Za uspešnost poslovanja, ohranjanje in pridobivanje konkurenčne prednosti je izjemnega pomena blagovna znamka banke. Za banko pomeni prepoznavnost blagovne znamke vez z komitentom. NLB je visoko cenjena blagovna znamka v slovenskem bančništvu to je potrdila z nazivom Superbrand v letu 2007, ki ga strokovna javnost v tujini dodeljuje posameznim podjetjem na lokalnem trgu. Mednarodna organizacija Superbrands je globalna in neodvisna avtoriteta na področju brandinga. Prisotna je v več kot 60 državah po svetu. Strokovni svet Superbrandsa je tudi v Sloveniji analiziral uspehe posameznih blagovnih znamk na trgu ter med najuspešnejšimi prepoznal tiste, ki po uspešnosti odstopajo od konkurence. Med njimi v bančni panogi izstopa NLB, zato si je priborila omenjen status.

Kot smo že omenili, si je banka zaradi neplačanih vlog Ljubljanske banke hrvaškimi varčevalcem ustvarila neprecenljivo škodo, ki jo bo težko popraviti, saj varčevalci na hrvaškem NLB-ju ne zaupajo več.

4 PLEMENITENJE PRIHRANKOV FIZIČNIH OSEB V NLB

4.1 Depoziti

Depoziti je enkratni polog denarja (vezava), ki sodi med donosne in varne naložbe. Namenjen je konzervativnejšim varčevalcem, saj gre za varno naložbo z vnaprej znanim finančnim učinkom. Banke zbirajo finančne prihranke varčevalcev na osnovi njihovih vlog oziroma depozitov z različnim rokom zapadlosti. Vloge pri bankah se običajno štejejo za likvidne finančne oblike, ki med drugim zagotavljajo nominalno trdno vrednost v prihodnosti; ob praviloma vnaprej določeni višini obrestne mere je vnaprej znana tudi njihova nominalna donosnost. Zbrana sredstva varčevalcev banke prenašajo na deficitne gospodarske celice z odobravanjem kreditov. Na finančnih trgih opravljajo banke finančno transformacijo v smislu zadovoljevanja ponudnikov in povpraševalcev. Pojavljajo se v vlogi časovne in kvantitativne transformacije, opravljajo časovno in izravnalno harmonizacijo (Glogovšek 1995, 25).

4.1.1 Pomen depozitov za varčevalce

Pri vezani depozitih je donos zagotovljen, obrestna mera pa vnaprej določena. Vseeno pa morajo varčevalci depozite gledati širše in iz več zornih kotov. Z depoziti naj bi oblikovali varnostni rezervni sklad za primer nenadnih izdatkov, prav tako pa zagotavljajo osnovno finančno varnost.

4.1.2 Obrestne mere

Donosnost depozita je odvisna od vložka, valute varčevanja in obdobja vezave. Navadno ponujajo banke vezavo od enega meseca (kratkoročni depoziti) do nekaj let (dolgoročni depoziti). Čim daljše je obdobje, za katero stranka sklene pogodbo, tem višjo obrestno mero lahko pričakuje, seveda če sredstva ostanejo vezana celotno dogovorjeno obdobje. Izplačilo obresti je navadno po varčevalni dobi v enkratnem znesku, nekatere banke pa omogočajo tudi mesečno črpanje, kar predvsem pri večjih zneskih lahko pomeni določeno obliko mesečne rente.

Tečajni obrestnih mer se spreminjajo mesečno. Če smo bili v prejšnjem letu vajeni visokih obrestnih mer, pa je letos trend nižanja pasivnih obrestnih mer.

Glede na razvoj in ponudbo novih produktov, ki jih banka ponuja, se tudi varčevalne navade Slovencev spreminjajo. Varčevalci se odločajo predvsem za naložbena varčevanja (daljša doba), za depozite do enega leta, ter za varčevanja, kjer je doba v povprečju 3 leta in več.

4.2 Varčevanja

4.2.1 NLB varčevalni račun in NLB varčevalni račun mladih

Je najosnovnejša oblika preprostega varčevanja. Omogoča varčevanje v domači ali tuji valuti. S privarčevanimi sredstvi se lahko razpolaga neomejeno, le vsak posamezni polog mora obležati najmanj 7 dni. Stroškov vodenja računa ni, uporaba je enostavna, saj lahko varčevalec prenaša sredstva kar preko spletne banke. Varčevalci so o prometu in stanju obveščeni z kvartalnim izpiskom, ki ga prejmejo po zaključku posameznega tromesečja. Račun omogoča do tri pooblaščen osebe. Račun je namenjen tudi nerezidentom.

NLB varčevalni račun mladih je namenjen mladim do 27 let starosti. Bistvena razlika med NLB varčevalnim računom in NLB varčevalnim računom mladih je v obrestni meri, ki je za mlade nekoliko višja.

4.2.2 NLB postopno varčevanje

Je varčevanje z rednimi mesečnimi oboki, ki omogoča varčevalcem prihraniti določen znesek. Varčevalci se lahko odločijo med varčevanjem s fiksno-nespremenljivo obrestno mero ali varčevanjem s spremenljivo obrestno mero. Minimalen mesečni polog je 20 EUR.

Varčevanje s spremenljivo obrestno mero je vezano na EURIBOR, varčevalci pa lahko poleg rednih mesečnih obokov vplačujejo tudi dodatna sredstva.

Pri varčevanju s fiksno obrestno mero pa morajo biti mesečni pologi enaki prvemu, dodatna vplačila niso možna. Obrestna mera je v naprej določena za vsa obdobja.

NLB postopno varčevanje je dolgoročno varčevanje (do 5-let), ki ga lahko prekinemo kadarkoli po preteku 12 mesecev z 91 dnevni odpovedni rokom. Obrestna mera je stimulativna in raste po vsakem zaključenem letu varčevanja. Pri varčevanju s spremenljivo obrestno mero moramo upoštevati EURIBOR, kateri v zadnjem obdobju zelo niha. Pologe lahko opravimo tudi preko trajnih nalogov. Varčevalci so o prometu in stanju obveščeni z kvartalnim izpiskom, ki ga prejmejo po zaključku posameznega tromesečja. Po vsaj 36 mesecih varčevanja banka omogoča varčevalcem ali njihovim družinskim članom, da v 6 mesecih najamejo NLB stanovanjski kredit po ugodnejši obrestni meri.

4.2.3 NLB rentno varčevanje z mesečnimi pologi

Je dolgoročno varčevanje (od 5 do 20 let), ki po zaključku omogoča reden stabilen vir sredstev oziroma dodatek k pokojnini. Varčuje se lahko v domači ali tuji valuti. Varčevalci morajo poskrbeti za redne mesečne pologe, ki jih lahko opravijo tudi preko trajnih nalogov. Minimalni mesečni polog je 20 EUR, 30 CHF ali 25 USD, mesečni

pologi niso nujno enaki. Obrestna mera je spremenljiva in je vezana na EURIBOR oziroma LIBOR.

Varčevalec se ob zaključku varčevanja lahko odloči za postopno mesečno črpanje rente v obdobju od dveh do 20 let ali za dvig denarja v enkratnem znesku. Lahko pa izbere tudi kombinirano možnost – izplačilo dela denarja v enkratnem znesku takoj po končanem varčevanju, iz drugega dela pa izplačilo rente v izbranih intervalih.

Po najmanj treh letih varčevanja oziroma po šestih mesecih po zaključku varčevanja, lahko varčevalci ali njihovi družinski člani najamejo NLB stanovanjski kredit po ugodnejši obrestni meri.

4.2.4 NLB varčevanje mladih

Varčevanje je namenjeno mladim do 27 leta starosti - otrokom, osnovnošolcem, dijakom, študentom in zaposlenim, ki jim ob ugodni obrestni meri nudi možnost privarčevati določeno vsoto denarja. Varčevalna doba je do enega leta z možnostjo prekinitve po šestih mesecih, če so izpolnjeni pogoji najmanj 6 mesečnih vplačil. Minimalen mesečni polog je 10 EUR, z možnostjo dodatnih pologov. Pologe je možno izvesti tudi preko trajnih nalogov. Po 6 mesečnih plogih je možen kredit po ugodnejši obrestni meri.

4.2.5 Obdavčitev obresti

Napoved za odmero dohodnine od obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah v skladu s predpisi v Sloveniji, ter pri bankah in hranilnicah drugih držav članicah evropske unije, mora davčni zavezanec rezident za leto 2008 vložiti do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto pri pristojnem davčnem uradu. Napovedi ni treba vložiti davčnemu zavezancu rezidentu, čigar skupni znesek na obresti in denarne depozite pri banka in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Sloveniji, ter pri bankah in hranilnicah drugih držav članic evropske unije, dosežen v davčnem letu, ne presega zneska določenega z zakonom, ki ureja dohodnino. Znesek za leto 2008 znaša 1.000,00 EUR

V zakonu o dohodnini in zakonu o davčnem postopku je predvidena možnost, da obresti, dosežene iz dolgoročno vezanih depozitov in varčevanj, vštete v davčno osnovo v znesku, ki pripada letu obračuna dohodnine. Lahko pa se odločite in obračunane obresti za celotno varčevalno obdobje prijavite v tistem letu, v katerem se vam izteče depozit ali varčevanje. V tem primeru se vam bodo obresti obdavčile naenkrat – ob poteku depozita oziroma varčevanja.

4.2.6 Pomen depozitov in varčevanj za banke

Banke morajo biti sposobne na različne roke naložena denarna sredstva plasirati na roke, prilagojene povpraševalcem po finančnih sredstvih (kvalitativna transformacija).

Kreditni potencial, kot tudi imenujemo naložena sredstva v obliki depozitov, predstavlja koncentrirana sredstva, iz katerih lahko dajejo banke kredite, prilagojene potrebam povpraševalcev (kvantitativna transformacija). Razvit finančni sistem povečuje varčevanje v narodnem gospodarstvu, ker daje na voljo privlačne (in varne) naložbe ter zagotavlja racionalnejšo alokacijo prihrankov (Bobek, 1992, 20).

4.3 Bančno zavarovalništvo

Pojem bančno zavarovalništvo povprečnemu slovenskemu potrošniku najverjetneje ne pove veliko. Če bi mu omenili, da je to tudi tisto kar Nova Ljubljanska banka prodaja pod imenom NLB Naložba Vita bi mu bilo malce bolj jasno, še vedno pa praktično neznano. Bančno zavarovalništvo in trend univerzalne banke pomenita za potrošnika praktičnost, saj lahko oseba na enem mestu pridobi vse potrebne strokovne informacije za odločitve o nakupu finančnih storitev, ki vključujejo tako bančne, zavarovalniške, investicijske produkte kot tudi produkte v zvezi z upravljanjem premoženja, ter obenem, po strokovnem svetovanju, zadovolji vse svoje finančne potrebe na istem mestu. Potrošnik s tem prihrani čas, denar in energijo, ker dobi celotno in celostno ponudbo na enem mestu.

Leta 2003 sta NLB in njen 30% lastnik belgijski KBC, ki je tretji največji ponudnik bančno zavarovalniških storitev v Belgiji napovedala prodajo življenjskih zavarovanj s strokovnim znanjem KBC-ja v vseh poslovalnicah NLB. V ta namen je bilo decembra 2002 ustanovljeno podjetje NLB Vita d.d., ki je v 50 odstotni lasti NLB Skupine, 50 odstotni delež pa ima Belgijski KBC. Pričetek poslovanja je bil leta 2003 po pridobitvi dovoljenja za opravljanje zavarovalniških poslov s strani Agencije za zavarovalni nadzor.

Po ocenah Skupine NLB je zavarovalnica dosegla 7,2% tržni delež na področju življenjskih zavarovanj in je tako peta zavarovalnica za življenjska zavarovanja v Sloveniji, k celotnemu dobičku NLB Skupine pa prispeva 0,2%.¹

NLB in NLB Vita sta si že na začetku zaželeli zagotoviti uspešnost poslovanja, zato sta veliko pozornost namenili usposobljenosti bančnih delavcev.

V strategiji si NLB Skupina postavlja za enega izmed ciljev postavlja nadaljevati razvoj novih storitev na slovenskem trgu. Z razvojem ponudbe in racionalizacijo stroškov poslovanja si želi Skupina zagotoviti dolgoročno stabilnost finančnega poslovanja. S tem namenom NLB uvaja nove produkte in nadgrajuje že obstoječe ponudbe bančno zavarovalnih storitev in produktov. Zavedanje banke da so zaposleni ključni dejavnik za doseganje strateških ciljev je razlog da želi Skupina razvijati ključne skupine zaposlenih in povečati izkoristek vse kadrovske moči Skupine.

¹ Letno poročilo 2007, NLB d. d.

Zavarovanje ni depozit in zato ni vključeno v sistem zajamčenih vlog. Donos je v celoti odvisen od gibanja vrednosti enot investicijskega sklada.

4.3.1 NLB Naložba Vita plus

Je naložbeno življenjsko zavarovanje vezano na odprte investicijske sklade. Zavarovancem ponuja možnost postopnega varčevanja ali enkratne naložbe v investicijske sklade družbe KBC Asset Management. Zavarovanec se sam odloči ali bo večji del premije namenil naložbi ali zavarovanju. Donosnost naložbe je odvisna od gibanja vrednosti enot premoženja izbranega investicijskega sklada. Na donosnost življenjskega zavarovanja pa vplivajo tudi drugi dejavniki (izbrano zavarovalno kritje, spol, starost zavarovanca, itd.)

Pred sklenitvijo zavarovanja pomembno da si zavarovanec zastavi cilje in časovne okvire zavarovanja, ki bodo ustrezali njihovemu finančnemu portfelju. Zavarovanci lahko izbirajo me tremi investicijskimi skladi:

- KBC-Life Defense je umirjen sklad, ki predstavlja stabilno naložbo.
- KBC-Life Neutral je uravnotežen sklad, ki nosi nekoliko višje tveganje in zato tudi višje pričakovane donose.
- KBC-Life Dynamic je sklad, ki zaradi svoje sestave nosi najvišje pričakovane donose, ki pa so povezani tudi z relativno visokim tveganjem.

Ročnost naložbe: vseživljenjska polica, ki jo je mogoče odkupiti kadarkoli, vendar je zaradi stroškovnih, davčnih in dohodninskih prednosti priporočljivo zavarovanje vsaj 10 let.

Zavarovanci imajo možnost enkratnega (1.000 EUR) vplačila oziroma obročnih odplačil mesečno (50 EUR), četrtletno (150 EUR), polletno (300 EUR), letno (600 EUR).

Zavarovanje ni depozit in zato ni vključeno v sistem zajamčenih vlog. Donos je v celoti odvisen od gibanja vrednosti enot investicijskega sklada.

4.3.2 NLB Naložba Vita Mega

Je prilagodljivo naložbeno življenjsko zavarovanje, vezano na vzajemne sklade družbe NLB Skladi. Namenjeno je tistim, ki želijo prilagodljivo življenjsko zavarovanje in hkrati naložbo. Donosnost je odvisna od gibanja vrednosti enot premoženja izbranih vzajemnih skladov. Na donosnost življenjskega zavarovanja pa vplivajo tudi drugi dejavniki (izbrano zavarovalno kritje, spol, starost zavarovanca, itd.).

Ročnost naložbe: vseživljenjska polica, ki jo je mogoče odkupiti kadarkoli, vendar je zaradi stroškovnih, davčnih in dohodninskih prednosti priporočljivo zavarovanje vsaj 10 let.

Zavarovanec se sam odloči ali bo večji del premije namenil naložbi ali zavarovanju. Omogoča možnost investiranja v enega ali več (do 5) vzajemnih skladov, ter poljubno menjavo oziroma prenašanje sredstev med skladi.

Zavarovanci imajo možnost enkratnega (1.000 EUR) vplačila oziroma obročnih odplačil mesečno (50 EUR), četrtno (150 EUR), polletno (300 EUR), letno (600 EUR) ali dodatno premijo (500 EUR).

4.3.3 NLB Naložba Vita Multi

Je naložbeno življenjsko zavarovanje z zaščito kapitala, znotraj katerega se sredstva vložijo v različne zaprte investicijske sklade. Osnovni cilj je zaščita v sklad vloženih sredstev in doseganje donosov. Sklade upravljajo vodilne svetovne družbe za upravljanje.

Namenjena je vsem, ki želijo ob sprejemu določenega tveganja dosegati potencialno višje donose na svoja sredstva, kot jih ponujajo tradicionalni varčevalni programi, hkrati pa ohraniti v sklad vplačana sredstva, ter poskrbeti za svojo prihodnost in prihodnost družine.

Donosnost je odvisna od gibanja posameznega osnovnega instrumenta (vzajemni sklad, borzni indeks, ipd.), ki združuje varnost in potencial za rast. Če do unovčenja sredstev preteče vsaj 10 let in je upravičenec ista oseba kot zavarovalec, mu iz naslova naložbenega zavarovanja ni potrebno plačati dohodnine iz naslova obresti. Pri prenosu sredstev med skladi na polici ni davčne obremenitve, saj se zavarovanje ne pretrga.

Vpis v sklade poteka za vsak investicijski sklad v časovno omejenem vpisnem obdobju.

Vplačilo je enkratno (minimalno 1.000 EUR) z možnostjo vplačila dodatne premije v minimalnem znesku (1.000 EUR).

V primeru smrti zavarovanca v času trajanja zavarovalne pogodbe, so upravičenci, upravičeni do vrednosti police, vendar ne manj kot znaša zavarovalna vsota za smrt. V primeru nezgodne smrti pa prejmejo upravičenci še dodatno zavarovalnino v višini osnovne zavarovalne vsote za smrt, vendar ne več kot 5.000 EUR oziroma 10.000 EUR, če zavarovalna vsota znaša 50.000 EUR ali več.

4.3.4 NLB Naložba Vita 1,2,3,...

Je naložbeno življenjsko zavarovanje vezano na zaprte investicijske sklade, ki ga je NLB začel tržiti novembra 2004. Namenjeno je tistim, ki želijo ob sprejemu določenega tveganja doseči višje donose, kot jih ponujajo tradicionalni varčevalni programi in biti hkrati še zavarovani. Donosnost je vezana na gibanje posameznega osnovnega instrumenta (košarica delnic, borzni indeks, ipd.). Vsak investicijski sklad je oblikovan tako, da združuje varnost in potencial za rast. Investicijske sklade trži KBC Asset

Management. NLB Vita jamči za povrnitev neto vplačanih premij, kljub negativnim gibanjem na trgu kapitala. Obvezno je enkratno minimalno (1.000 EUR) vplačilo.

Ročnost naložbe: zavarovalna polica ima določen datum konec zavarovanja, ki se veže na datum dospelja sklada, na katerega se zavarovanje veže. Naložbeno obdobje sklada in s tem trajanje zavarovanja je 10 let. Zaradi stroškovnih, davčnih in dohodninskih prednosti je priporočljivo ohraniti police vsaj 10 let od začetka zavarovanja.

4.3.5 NLB Naložba Vita Prva

Je naložbeno življenjsko zavarovanje vezano na vzajemne sklade NLB Skladi. Namenjeno je zavarovancem (mama, oče, dedek, babica, drugim skrbnikom), ki želijo poskrbeti za otrokovo finančno samostojnost. V dobo varčevanja je zavarovanec življenjsko zavarovan, otrok pa nezgodno zavarovan. Življenjsko zavarovanje starša pomeni, da bo otrok v primeru nastanka zavarovalnega primera starša, ko se premija ne plačuje več otrok prejemal štipendijo. Omogoča priključitev dodatnega življenjskega zavarovanja in izbiro dodatnega nezgodnega zavarovanja starša za primer smrti.

Donosnost je odvisna od gibanja vrednosti enot premoženja izbranih vzajemnih skladov. Na donosnost življenjskega zavarovanja pa vplivajo tudi drugi dejavniki (izbrano zavarovalno kritje, spol, starost zavarovanca, itd.).

Trajanje zavarovalne pogodbe lahko zavarovalci poljubno izbirajo. Zaradi davčnih in dohodninskih prednosti je priporočljivo da izberete vsaj 10-letno dobo varčevanja, medtem, ko se lahko odločate med 3 do 10 letno dobo izplačevanja štipendije. Ob začetku dobe izplačevanja se lahko odločite tudi za izplačilo v enkratnem znesku. Vplačila so lahko enkratna ali postopna, obstaja pa tudi možnost dodatnega vplačila premije. Minimalna vplačila so mesečno 35 EUR, četrtno 105 EUR, polletno 210 EUR, letno 420 EUR, najnižja enkratna premija pa je 3.000 EUR.

4.3.6 NLB Vita Senior

Je vseživljenjsko zavarovanje za primer smrti. Namenjeno je pozni srednji generaciji upokojencem v starosti od 50 – 75 let.

Zavarovanci lahko sklenejo zavarovanje ne glede na njihovo zdravstveno stanje. Izplačilo zavarovalne vsote je najkasneje v dveh delovnih dneh po prejemu zahtevka. Omogoča da tudi otroci zavarujejo svoje starše. Polica je vse življenjska vendar se jo lahko odkupi po preteku dveh let. Vplačilo so lahko mesečna in sicer 10, 15, 20 in 25 EUR. Od premije je odvisna zavarovalna vsota. Plačevanje premij poteka do 90. leta starosti zavarovanca, kasneje je plačevanje oproščeno vendar zavarovanje velja naprej. Po dveh letih je možna prekinitve zavarovanja in izplačilo odkupne vrednosti. Višina zavarovalne vsote je odvisna od starosti zavarovanca ob začetku zavarovanja in od višine premije, ki jo je plačeval.

4.3.7 NLB Varčevanje Vita plus

Je prilagodljivo življenjsko zavarovanje z varčevanjem. Zavarovancem daje zajamčen donos na privarčevana sredstva, ter možnost udeležbe v letnem presežku, ter jih hkrati zavaruje. Zavarovanec se sam odloči ali bo večji del premije nameni zavarovanju ali naložbi. Zajamčen je 2,75% letni donos. Vplačevanje premij je lahko enkratno ali obročno, skladno z željami strank. Minimalna obročna vplačila so lahko mesečna (50 EUR), četrtna (150 EUR), polletna (300 EUR), letno (600 EUR), dodatna premija (500 EUR) ali enkratno vplačilo (1000 EUR).

Vseživljenjska polica, ki jo je mogoče odkupiti kadar koli, vendar jo je zaradi stroškovnih, davčnih in dohodninskih prednosti je priporočljivo ohraniti vsaj 10 let od začetka zavarovanja.

4.3.8 Obdavčitev življenjskih zavarovanj

Zaradi nenehnega poglobljanja državnih socialnih sistemov varstva je država kot institucija prisiljena iskati nove učinkovite rešitve. Želja države je imeti državljanke, ki bodo samoiniciativno skrbeli za svoje zdravje, za svojo pokojninsko preskrbljenost in ki se ne bodo zanašali na varstvo s strani države.

Eden izmed instrumentov s katerim lahko država spodbuja k samoiniciativnosti je davčna politika, ki »nagrajuje« skrb zase z nižjimi davčnimi stopnjami ali celo z davčnimi olajšavami za sklenitev določenih poslov.

V Sloveniji velja Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov², ki v 7. členu določa davčno stopnjo 6,5%, s katero je obdavčena premija oziroma prispevek, ki se plačuje na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe (5. člen). Davka so po 8. členu tega zakona oproščeni zavarovalni posli obveznih pokojninskih in invalidskih zavarovanj, obveznih zdravstvenih zavarovanj, ter osebnih (zdravstvenih, nezgodnih in življenjskih) zavarovanj pri katerem zavarovalno razmerje ni krajše od 10 let. Zavezanci za plačilo davka so zavarovalnice in druge pravne osebe, ki opravljajo zavarovalne posle.

Zaradi omenjenih davčnih olajšav, lahko zavarovalnice ponujajo svoje storitve in produkte po nižjih premijah, s tem pa posredno nagrajujejo in spodbujajo zavarovalce k zavarovanju. Zato je pri trženju in spodbujanju k nakupu teh produktov to eden glavnih argumentov, ki ga uporabljajo zavarovalnice in banke.

Zakon o dohodnini (ZDoh-2)³ v 44. členu, da se v davčno osnovo za plačilo davka od dohodka iz delovnega razmerja ne všteto premije za prostovoljno, dodatno in pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki jih na račun delojemalca – zavarovanca plačuje delodajalec izvajalcu pokojninskega načrta s sedežem v Sloveniji ali v drugi državi članici Evropske unije, po pokojninskem načrtu, ki je odobren in vpisan v

² Ur.l. RS št. 96/2005.

³ Ur.l. RS št. 117/2006.

poseben register, vendar največ do zneska, ki je enak 24% obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delojemalca – zavarovanca in ne več kot 2.390 evrov letno.

ZDoh-2⁴ v 82. členu določa oprostitev od plačila dohodnine. Dohodnine se ne plačuje od dohodka iz življenjskega zavarovanja, pri katerem:

- nastane pravica zahtevati izplačilo zavarovalne vsote po preteku desetih let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
- sta sklenitelj zavarovanja in upravičenec do zavarovalne vsote ena in ista oseba, in
- ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred potekom roka desetih let.

Pogodbe življenjskega zavarovanja za najmanj deset let so oproščene davka tako ob sklepanju, ko bi bil zavezanec za plačilo zavarovalnica oziroma banka, kot tudi ob izplačilu, ko bi bil zavezanec za izplačilo zavarovanec. Pri tem gre za neposredno spodbudo zavarovancu, da sklene zavarovalno pogodbo za dobo najmanj deset let.

Tudi v drugih evropskih državah je bilo na začetku več davčnih ugodnosti v zvezi s sklepanjem različnih, predvsem življenjskih zavarovanj. Kasneje se je to število zmanjšalo, ker so nekatere države ta zavarovanja predpisala kot obvezna z zakoni (obvezna osnovna življenjska zavarovanja, kasko zavarovanja), po drugi strani pa je želela država tudi prihodke, ki se jim je poprej z davčnimi ugodnostmi za sklenjena zavarovanja odpovedala.

4.4 Vzajemni skladi

Vzajemni sklad je premoženje, ki ga sestavljajo naložbe v prenosljive vrednostne papirje in ki je bilo financirano z denarjem fizičnih oziroma pravnih oseb in je v lasti teh oseb⁵.

Vzajemni sklad je način kako lahko tudi mali investitorji pristopijo na trg kapitala, brez večjih vlaganj v vrednostne papirje.

Namenjeni so vsem, ki nimajo časa in velikih finančnih vložkov, ne znanja o vrednostnih papirjih in želi na tak način pristopiti na trg kapitala.

Naložbe v sklade so zaradi varnosti razpršene v veliko podjetij tako da je malo verjetno, da bodo šla kar vsa podjetja v stečaj. Če pa bi se že kaj podobnega dogajalo posameznemu podjetju mora družba za upravljanje hitro reagirati in prodati delnice tega podjetja.

Z vzajemnimi skladi lahko upravljajo le tiste družbe, ki pridobijo dovoljenje za upravljanje od agencije za trg vrednostnih papirjev. Če agencija za trg vrednostnih

⁴ Ur. l. RS št. 117/2006.

⁵ Ur. l. RS št. 6/1994.

papirjev družbi za upravljanje vzame koncesijo, lahko sklad prevzame druga družba ali pa se sredstva izplačajo vlagateljem.

4.4.1 Nastanek

Nastanek vzajemnih skladov sega v obdobje več sto let. Največji razmah so skladi doživeli po drugi svetovni vojni v obdobju med leti 1985 in 1995.

Vzajemni skladi v Sloveniji

Še pred leti je bilo varčevanje v vzajemnih skladih za slovenske varčevalce zaradi nepoznavanja in nerazvitosti slovenskega borznega trga nezanimivo. V zadnjih letih pa je borzni trg doživel razcvet, seznanjenje varčevalcev z novimi naložbenimi možnostmi pa je bilo vedno večje. V Sloveniji smo prvi vzajemni sklad imenovan Galileo dobili 01.01.1992. Ustanovila ga je družba PM&A in danes posluje pod okriljem KD Investments d.o.o.. Konkurenco je dobil šele konec leta 1992 v vzajemnem skladu LBM Piramida. V letu 1993 so bili ustanovljeni še trije vzajemni skladi, leto dni kasneje pa še osem (Žnidaršič Kranjc 1999, 109).

Danes imamo že več kot sto vzajemnih skladov, njihovo število pa še narašča. Razlogi za naraščanje povpraševanja po vzajemnih skladih v Sloveniji so predvsem razmere na denarnem trgu, saj so pred nekaj leti obrestne mere za depozite v bankah pričele drastično upadati. Spreminjanje davčne zakonodaje pa je prineslo še obdavčitev prejetih obresti na banki. Tako varčevalci kljub veliki varnosti bančni depozitov niso bili zadovoljni z donosnostjo.

Agencija za trg vrednostnih papirjev družbam za upravljanje nalaga obvezno dnevno poročanje o transakcijah posameznega sklada. Tako imajo varčevalci možnost dnevno spremljati kako posluje in kakšen donos ustvarja sklad. Tabela 4.1 prikazuje razliko med klasičnimi varčevalci in investitorji.

Tabela 4.1 Razlika med klasičnim varčevalcem in investitorjem.

Klasični varčevalec	Investitor (vlagatelj)
Ščiti vrednost glavnice.	Povečuje vrednost glavnice.
Minimizira tveganje (tveganje spreminja vrednosti glavnice in obresti oziroma donosnosti prihrankov).	Skuša doseči čim višjo donosnost prihrankov ob sprejemu zanj ustrezne ravni tveganja.
Pomembni so mu predvsem redni dohodki iz naslova varčevanja.	Varčuje predvsem zato, da bi povečal vrednost glavnice, ne pa da bi prejemal redne dohodke iz naslova varčevanja.
Vzdržuje likvidnost premoženja.	Premoženje močno razprši na različne naložbe.
Glavnico le delno zavaruje pred inflacijo.	Glavnico močno zavaruje pred razvrednotenjem zaradi inflacije.

Vir: Kleindest, 2001. Varčevanje v domačih in tujih delnicah, 19.

4.4.2 Vzajemni skladi danes

V tujini je tak način varčevanja vedno bolj priljubljen in ljudje mu vedno bolj zaupajo. Tudi v Sloveniji prihajamo do spoznanja, da je tak način dolgoročnega varčevanja (nad 7 let) nujen in potreben.

Kljub naraščanju ponudbe vzajemnih skladov pa še vedno zaostajamo v primerjavi z ZDA, kjer je registriranih več kot 7.000 vzajemnih skladov. Razmerje med varčevanjem v vzajemne sklade in bančnimi vlogami je 1:1, kar pomeni, da ima vsak Američan 1 dolar v banki, drugega pa v skladu. Pri nas je to razmerje približno 1:100 v korist bank.

4.4.3 Donosnost sklada

Donosnost sklada se ustvarja:

- iz dividend delnic, ki so v portfelju posameznega sklada,
- iz obresti na obveznice, ki so v portfelju posameznega sklada,
- iz dobičkov iz naslov tečajnih razlik pri trgovanju.

Premoženje vzajemnega sklada je razdeljeno na enake enote premoženja, vlagatelj pa pridobi investicijski kupon, ki se glasi na ustrezno število enot premoženja. Z vplačilom vrednosti investicijskega kupona postane kupec lastnik sorazmernega dela premoženja vzajemnega sklada.

4.4.4 NLB Skladi

NLB Skladi, upravljanje premoženja, d. o. o. je družba za upravljanje v 100-odstotni lasti NLB d. d. Podjetje namerava slovenskemu trgu in trgu jugovzhodne Evrope ponuditi celotno paleto varčevalnih produktov na področju vzajemnih skladov. Družba namerava to doseči z razvojem lastnih produktov na področju vzajemnih skladov. Družba namerava zastavljene cilje doseči z razvojem in upravljanjem konkurenčnih produktov in storitev ter trženjem in prodajo produktov institucionalnim komitentom (finančne institucije in velike družbe), medtem ko bo trženje in prodajo oziroma distribucijo svojih produktov komitentom na drobno izvajala tudi preko pogodbenih partnerjev. Cilj družbe je postati vodilni ponudnik omenjenih produktov na slovenskem trgu in na trgu jugovzhodne Evrope. Cilje namerava doseči predvsem z nadaljevanjem razvoja kakovostnih produktov, ki bodo cenovno konkurenčni, s kakovostjo storitve vlagateljem ter prednosti, ki jih lahko doseže kot članica Skupine NLB (Nova Ljubljanska banka 2009).

Banka ponuja pestro ponudbo vzajemnih skladov, ki je prilagojena posameznikom glede na njihove finančne cilje (vključno z njihovo ročnostjo), finančne razmere posameznega gospodinjstva in odnos do tveganja.

4.4.5 Možni načini varčevanja

Varčevalci se lahko odločijo med vplačilom enkratnega zneska oziroma postopnim varčevanjem v okviru varčevalnega načrta ali kombinacije obeh dveh načinov. Vsekakor pa je potrebno pri vplačilih upoštevati finančne razmere in zmožnosti posameznega varčevalca.

Varčevalni načrt oziroma postopno vplačevanje omogočajo vplačevanje nizkih zneskov. Varčevalni načrt se začne že z začetnim pologom, katerim sledijo mesečna, četrtna, polletna ali letna vplačila odvisno od izbire vlagateljev. Varčevalni načrti so primerni za doseganje dolgoročnih ciljev, kot so varčevanje za dodatno pokojnino, varčevanje za potrebe otrok ali za nakup nepremičnine.

4.4.6 Vzajemni skladi NLB

DELNIŠKI SKLADI

Delniški skladi so skladi, ki večino svojega premoženja investirajo v lastniške vrednostne papirje to je delnice. Veljajo za bolj tvegane med vzajemnimi skladi in so primerni za agresivnejše vlagatelje.

SVETOVNI SKLAD DELNIC

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST:

- od 85 do 100% delnice,
- od 0 do 10% instrumenti denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depozit.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa (države EU brez Slovenije, Švica, Norveška),
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),
- Azija in Oceanija (Japonska, Hongkong,, J.Koreja, Tajvan, Singapur, Avstralija, Nova Zelandija),
- Slovenija (samo naložbe v denarna sredstva na posebnem denarnem računu vzajemnega sklada, bančne depozite pri bankah in instrumente denarnega trga z ročnostjo do vključno 12 mesecev, ne pa v lastniške vrednostne papirje).

OCENA TVEGANJA

Višje tvegana naložba.

SKLAD EVROPSKIH DELNIC

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 85 do 100% delnice,
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa - Švedska, Finska, Velika Britanija, Irska, Danska, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Luksemburg, Francija, Avstrija, Italija, Španija, Portugalska, Grčija, Švica, Norveška,
- Države srednje Evrope – Poljska, Češka, Madžarska, Slovaška. Slovenija.

TVEGANJE

Višje tvegana naložba.

DINAMIČNI SKLAD DELNIC

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 85 do 100% delnice (banke, farmacija in biotehnologija, telekomunikacijske storitve, računalniški hardver, zdravstvena oprema in storitve, mediji,...),
- od 0% do 10% bančni depoziti.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa - Švedska, Finska, Velika Britanija, Irska, Danska, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Luksemburg, Francija, Avstrija, Italija, Španija, Portugalska, Grčija, Švica, Norveška,
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),
- Azija in Oceanija (Japonska, Hongkong, J. Koreja, Tajvan, Singapur, Avstralija, Nova Zelandija).

TVEGANJE

Visoko tvegana naložba.

VISOKO RASTOČA GOSPODARSTVA

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 80 do 100% delnice,
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Severna, Srednja in Južna Amerika razen ZDA, Kanade,
- Afrika in Izrael,
- Evropa vključujoč Turčijo in Rusijo, razen Švedske, Finske, Velike Britanije, Irske, Danske, Nemčije, Nizozemska, Belgija, Luksemburg, Francija, Avstrija, Italija, Španija, Portugalska, Grčija,
- Švice, Norveške,
- Azija – brez Izraela in Turčije,
- Avstralija in Nova Zelandija.

TVEGANJE

Visoko tvegana naložba.

JUŽNA, SREDNJA IN VZHODNA EVROPA DELNIŠKI

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 80 do 100% delnice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih,
- od 0 do 20% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 15% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Južna Evropa 1: Grčija, Italija, Španija, Malta in Ciper,
- Južna Evropa 2: Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija in Črna gora, Makedonija in Turčija,
- Srednja Evropa: Avstrija, Poljska, Češka, Madžarska, Slovaška in Slovenija,
- Vzhodna Evropa: Finska, Estonija, Latvija, Litva, Rusija, Romunija in Bolgarija.

TVEGANJE

Visoko tvegana naložba.

NARAVNI VIRI

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 85 do 100% delnice (energija-nafta in plin, kovine, rudarstvo, javne storitve),
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa,
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),
- Druge regije.

TVEGANJE

Višje do visoko tvegana naložba.

FARMACIJA IN ZDRAVSTVO

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 85 do 100% delnice (farmacija in biotehnologija, zdravstvena oprema in storitve, življenjsko in zdravstveno zavarovalništvo),
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa,
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),
- Azija in Oceanija,

TVEGANJE

Višje do visoko tvegana naložba.

VISOKA TEHNOLOGIJA

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 80 do 100% delnice (biotehnologija, računalniški hardver, računalniški softver, telekomunikacijske storitve, polprevodniki in računalniška oprema),
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa,
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),
- Azija in Oceanija (Japonska, Hongkong, Tajvan, J. Koreja, Singapur, Avstralija, Malezija, Turčija, Nova Zelandija).

TVEGANJE

Visoko tvegana naložba.

SKLAD SLOVENSКИH DELNIC

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 85 do 100% delnice,
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Slovenija.

TVEGANJE

Višje do visoko tvegana naložba.

ZAHODNI BALKAN – DELNIŠKI

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 80 do 100% delnice,
- od 0 do 20% instrumente denarnega trga,
- od 0 do 20% obveznice izdajateljev s sedežem v Republiki Sloveniji,
- od 0 do 15% v bančne depozite,
- od 0 do 15% v delnice odprtih ali zaprtih investicijskih skladov.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Makedonija, Črna Gora, Romunija, Bolgarija, turčija, Grčija, Slovenija.

TVEGANJE

Visoko tvegana naložba.

KOMBINIRANI SKLADI

KOMBINIRAN SKLAD

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST:

- od 40 do 60% delnice,
- od 40 do 60% obveznice,
- od 0 do 10% bančni depozit,
- od 0 do 10% instrumenti denarnega trga.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa (države EU brez Slovenije, Švica, Norveška),
- Severna Amerika (ZDA, Kanada),

- Azija in Oceanija (Japonska, Hongkong, Južna Koreja, Tajvan, Singapur, Avstralija, Nova Zelandija).

OCENA TVEGANJA

Srednje tveganje.

KOMBINIRAN SKLAD NOVE EVROPE

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 35 do 65% delnice, s katerimi se trguje na izbranih organiziranih trgih, pod pogojem, da so vključeni v vsaj en vodilni borzni indeks držav: Estonija, Litva, Latvija, Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska, Romunija, Slovenija, Hrvaška, Srbija in Črna gora, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Bolgarija in Turčija,
- od 35 do 65% obveznice, katerimi se trguje na organiziranih trgih in na mednarodnih medbančnih trgih obveznic, vendar le pod pogojem, da so izdajatelji iz Slovenije, Poljske, Češke, Madžarske,
- od 0 do 10% instrumentu denarnega trga,
- od 0 do 10% bančni depoziti,
- od 0 do 10% drugi prenosljivi vrednostni papirji vključeni v vsaj en vodilni borzni indeks posamezne.

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- države Nove Evrope-Estonija, Litva, Latvija, Poljska, Češka, Slovaška, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Bolgarija, Turčija.

TVEGANJE

Višje tvegana naložba.

SKLAD OBVEZNIC

Je sklad, ki večino svojega premoženja investira v dolžniške vrednostne papirje to je v obveznice (državne, podjetniške,...). S tem sklad omejuje naložbeno tveganje in je posledično manj tvegan ko delniški vzajemni skladi. Primeren je za bolj konzervativne varčevalce.

SESTAVA NALOŽBE GLEDE NA VREDNOST

- od 90% do 100% dolžniški vrednostni papirji (obveznice),
- od 0% do 10% bančni depoziti
- od 0% do 10% instrumentu denarnega trga

GEOGRAFSKA REGIJA IZDAJATELJEV

- Evropa (države EU, Švica, Norveška)
- Severna Amerika (ZDA, Kanada)

- Azija in Oceanija (Japonska, Hongkong, J. Koreja, Tajvan, Singapur, Avstralija, Nova Zelandija)

TVEGANJE

Nižje tvegana naložba.

GARANTIRANI INVESTICIJSKI SKLADI

NLB Skladi d.o.o. ponija tudi dva podsklada odprte investicijske družbe Fund Partners, ki zbrana sredstva vlaga tako, da ob zapadlosti zagotavlja ohranitev nominalne vrednosti vloženega zneska v podsklad (brez upoštevanja vstopnih stroškov) in omogoča delne udeležbe v donosnosti košarice borznih indeksov. Garancija velja, če vlagatelj vложи sredstva v začetnem vpisnem obdobju in jih prejme izplačana ob zapadlosti (7 let). Če vlagatelj vplača sredstva po izteku začetnega vpisnega obdobja, se garancija nanaša na vračilo začetne nakupne vrednosti delnice in ne na ceno delnice podsklada ob vplačilu.

FUND PARTNERS NLB SKLADI – GARANTIRANI SKLADI AZIJA 1

Namenjen je vlagateljem, ki bi želeli varno naložiti prihranke hkrati pa bi v primeru pozitivnih gibanj tečajev na vodilnih kapitalskih trgih azijskih držav delno sodelovali v splošnem porastu cen delnic na teh trgih. Sklad zagotavlja ohranitev nominalne vrednosti vloženega zneska v podsklad v ameriških dolarjih (brez upoštevanja vstopnih stroškov). Udeležba v rasti košarice borznih indeksov znaša 110 %. Stopnja udeležbe se nanaša na končno vrednost delnice ob zapadlosti podsklada, v obdobju do zapadlosti je lahko nižja ali višja od navedene.

FUND PARTNERS NLB SKLADI – GARANTIRANI SKLADI EVROPA 1

Namenjen je vlagateljem, ki bi želeli varno naložiti prihranke hkrati pa bi v primeru pozitivnih gibanj tečajev na vodilnih kapitalskih trgih držav Evropske monetarne unije delno sodelovali v splošnem porastu cen delnic na teh trgih. Sklad zagotavlja ohranitev nominalne vrednosti vloženega zneska v podsklad v evrih (brez upoštevanja vstopnih stroškov). Udeležba v rasti borznega indeksa znaša 56 %. Stopnja udeležbe se nanaša na končno vrednost delnice ob zapadlosti podsklada, v obdobju do zapadlosti je lahko nižja ali višja od navedene.

4.5 Vrednostni papirji

Slovinci smo s procesom lastninjenja in preoblikovanja postali narod delničarjev. Na osnovi lastninskih certifikatov je delnice pridobila večina slovenskih državljanov. Kljub temu, da je v Sloveniji visok delež imetnikov delnic pa smo še daleč od naroda delničarjev v pravem pomenu besede, saj je bil za velik del prebivalstva proces

lastninjenja, prvi in zadnji stik z delnicami oziroma borzo. V pravem pomen besede je delničar oseba, ki se zavestno odloči, da bo del svojih osebnih finančnih presežkov plemenitila v delnicah in tako prevzame določeno tveganje, da bi dosegla donosnost prihrankov, ki bo presegal donosnost nizko tveganih bančnih vlog.

Čeprav veljajo delnice za eno najdonosnejših oblik varčevanja v razvitih tržnih gospodarstvih, pa se v Sloveniji za tako obliko varčevanja odloči malokdo. Eden od pglavitnih razlogov v primerjavi z zahodnim svetom je nizek življenjski standard. Večina slovenskih gospodinjstev si take oblike varčevanja enostavno ne mora privoščiti. Preostanek gospodinjstev pa se za tako obliko varčevanja ne odloči predvsem zaradi premajhnega poznavanja delnic in borznega dogajanja ter zaradi značilne slovenske zadržanosti oziroma previdnosti pri plemenitenju prihrankov.

Tako banka varčevalcem pripravljenim sprejeti določeno tveganje ob pomanjkanju časa in znanja ponuja vrsto rešitev.

4.5.1 Trgovanje z vrednostnimi papirji

Banka posreduje pri nakupu in prodaji vrednostnih papirjev na domačih in tujih borzah, ter na primarnem in sekundarnem trgu. Poleg nakupa in prodaje banka nudi še terminske nakupe vrednostnih papirjev, nakupe oblikovanih paketov in dogovore o prodaji in povratnem odkupu vrednostnih papirjev.

Storitve so namenjene predvsem informiranim posameznikom, ki delnice, obveznice in borzna dogajanja dobro poznajo in imajo čas, da se ukvarjajo z upravljanjem premoženja vrednostnih papirjev.

Tuji kapitalski trgi

Banka je zaradi vse večjega zanimanja po investiranju na visoko rastočih trgih že vrsto let prisotna na tujih kapitalskih trgih (ZDA, Zahodne Evrope, Avstralije, Južne in Vzhodne Evrope ter Azije in Afrike).

Transakcije potekajo tako, da stranka in banka najprej podpišejo Pogodbo o borznem posredovanju in Pogodbo o vodenju skrbniškega računa, nato stranke predajo naročila za nakup ali prodajo vrednostnega papirja, ter nakažejo avans (pri nakupu).

4.5.2 Upravljanje premoženja

Za vse varčevalce, ki imajo premalo časa in strokovnega znanja banka ponuja osnovno izbiro učinkovito razpršenih portfeljev. Po posvetovanju z pooblaščenim predstavnikom se lahko stranka odloči za kombinacijo portfeljev, ki ji najbolj ustreza. Banka ponuja devet skupin portfeljev z več različnimi tipi, prilagojenimi obsegu premoženja, ki ga stranka ima.

GLOBALNI OSNOVNI PORTFELJ

Primeren je za investitorje ki želijo premoženje globalno razporediti.

Sestava: delnice iz različnih svetovnih regij in slovenske delnice.

Geografska sestava:

- Severna Amerika (ZDA in Kanada): 20 – 40 %,
- Evropa (Evropska unija, Švica in Norveška): 20 – 40 %,
- Azija (Japonska, Hongkong, Tajvan, Singapur, Južna Koreja, Indija, Kitajska, druga Azija in Oceanija) 10 – 20 %,
- Slovenija: 15 – 30 %.

Tip portfelja:

- razširjeni globalni portfelj delnic,
- splošni globalni portfelj delnic,
- posebni globalni portfelji delnic.

Vplačilo

Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR)

Tveganje: srednje.

PORTFELJ TUJIH DELNIC

Primeren je za tiste ki želijo premoženje globalno razporediti v delnice podjetij iz različnih svetovnih regij.

Sestava: Delnice uglednih in uveljavljenih podjetij z visoko boniteto.

Geografska sestava:

- Severna Amerika (ZDA in Kanada): 30-50 %,
- Evropa (EU, Švica, Norveška): 30-50 %,
- Azija (Japonska, Hongkong, Tajvan, Singapur, Južna Koreja, Indija, Kitajska, druga Azija in Oceanija): 15 - 25 %.

Tip portfelja:

- razširjeni portfelj tujih delnic,
- splošni portfelj tujih delnic,
- posebni portfelj tujih delnic.

Vplačilo

Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR).

Tveganje: srednje

PORTFELJ AMERIŠKIH DELNIC

Primeren za tiste, ki želijo premoženje razporediti v delnice izbranih ameriških podjetij. Investitor se tveganju, ki ga prinaša investiranje v delnico posameznega podjetja, skorajda ne izpostavlja, saj je donosnost portfelja odvisna od donosnosti delnic večjega števila podjetij.

Sestava: Delnice uglednih in uveljavljenih ameriških podjetij z visoko bonitetno oceno, delnice drugih podjetij pa se v portfelj vključijo le na željo stranke pri Posebnih portfeljih ameriških delnic.

Geografska sestava:

- Severna Amerika (ZDA, Kanada): 100 %.

Tip portfelja:

- razširjeni portfelj ameriških delnic,
- splošni portfelj ameriških delnic,
- posebni portfelj ameriških delnic.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR).

PORTFELJ EVROPSKIH DELNIC

Primeren je za tiste, ki želijo premoženje razporediti v delnice izbranih evropskih podjetij. Investitor se tveganju, ki ga prinaša investiranje v delnico posameznega podjetja, skorajda ne izpostavlja, saj je donosnost portfelja odvisna od donosnosti delnic večjega števila podjetij.

Sestava: delnice uglednih in uveljavljenih evropskih podjetij z visoko bonitetno oceno, delnice drugih podjetij pa se v portfelj vključijo le na željo stranke pri Posebnih portfeljih evropskih delnic.

Geografska sestava

- Nemčija: 20 - 30 %,
- Francija: 15 - 25 %,
- Velika Britanija: 15 - 25 %,
- ostala Evropa: 20 - 50 %.

Tip portfelja:

- razširjeni portfelj evropskih delnic,
- splošni portfelj evropskih delnic,
- posebni portfelj evropskih delnic.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR).

Tveganje: Srednje do višje.

PORTFELJ SREDNJE IN VZHODNOEVROPSKIH DELNIC

Primeren je za tiste, ki želijo premoženje razporediti v delnice izbranih srednje in vzhodnoevropskih podjetij. Investitor se tveganju, ki ga prinaša investiranje v delnico posameznega podjetja, skorajda ne izpostavlja, saj je donosnost portfelja odvisna od donosnosti delnic večjega števila podjetij.

Sestava: delnice uglednih in uveljavljenih srednje in vzhodnoevropskih podjetij z visoko bonitetno oceno, delnice drugih podjetij pa se v portfelj vključijo le na željo stranke pri Posebnih portfeljih srednje in vzhodnoevropskih delnic

Geografska sestava portfelja:

- Avstrija: 15 - 25 %,
- Rusija: 10 - 20 %,
- Madžarska: 10 - 20 %,
- Poljska: 10 - 20 %,
- Grčija: 5 - 5 %,
- ostala srednja in vzhodna Evropa: 0 - 5 %.

Tipi portfelja:

- razširjeni portfelj srednje in vzhodnoevropskih delnic,
- splošni portfelj srednje in vzhodnoevropskih delnic,
- posebni portfelj srednje in vzhodnoevropskih delnic.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR).

Tveganje portfelja je višje.

PORTFELJI SLOVENSКИH DELNIC

Primeren je za tiste investitorje, ki ne smejo investirati v delnice tujih podjetij in za investitorje, ki menite, da bodo delnice slovenskih podjetij v prihodnosti bolj donosne od tujih.

Sestava: vključuje predvsem delnice najpomembnejših, dobro stoječih podjetij na Ljubljanski borzi.

Geografska sestava portfelja:

- Slovenija: 100 %.
- Tipi portfeljev:

- razširjeni portfelj slovenskih delnic,
- splošni portfelj slovenskih delnic,
- posebni portfelj slovenskih delnic.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR).

Tveganje: višje.

VALUE PORTFELJ

Primeren je za osebe, ki se želijo izpostaviti do (po ocenah in analizah upravljalca) podcenjenih naložb. Donosnost takega portfelja je praviloma neodvisna od splošnega dogajanja na trgu in tako predstavlja dobro dopolnilo ostalim vrstam portfeljev.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR)

Tveganje: visoko.

PORTFELJI OBVEZNIC

Je dopolnilo delniškim portfeljem, predvsem za zmanjševanje oziroma uravnavanje tveganja premoženja, ki ga investitor posreduje v individualno upravljanje banki. V portfelj se vključujejo le obveznice visoko kakovostnih izdajateljev z nizkim kreditnim tveganjem. Zahtevnejšim investitorjem banka nudi možnost, sestave in upravljanja posebnih portfeljev obveznic, ki so prilagojeni posameznim investitorjem.

Tipi portfeljev:

- portfelj dolarskih obveznic,
- portfelj EURO obveznic,
- mešani portfelj obveznic,
- posebni portfelj obveznic.

Vplačilo: Minimalni znesek vplačila v posamezen portfelj: 60.000 EUR (minimalni znesek skupnega vplačila na upravljanje 120.000 EUR); za individualno sestavo portfelja je minimalni znesek 200.000 EUR.

Tveganje: nizko.

4.5.3 Obdavčitev dobička iz kapitala od prodaje vrednostnih papirjev in deležev v kapitalu

Kapitalski dobiček, dosežen s prvo prodajo delnic, pridobljenih v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij, ni obdavčen.

PRAVNE PODLAGE

Materialni del pravil obdavčitve je zapisan v Zakonu o dohodnini – Zdoh-2⁶, plačevanje dohodnine (kdo, kdaj, kako itd.) pa določa Zakon o davčnem postopku ZdavP-2⁷.

DOBIČEK IZ KAPITALA

Dobiček iz kapitala je opredeljen kot dobiček, dosežen z ODSVOJITVIJO kapitala.

ZAVEZANEC

ZDoh-2 določa, da dohodnino plačujejo fizične osebe, tako rezidenti kot nerezidenti. Obveznost plačila dohodnine se nanaša na posameznika, ki pridobiva oz. dosega dohodke. Pri obdavčevanju dohodka se uporablja dva kriterija:

- rezidenstvo,
- vir dohodka.

Rezidenti se obdavčujejo po svetovnem dohodku, kar pomeni, da je fizična oseba v državi, kjer je rezident, obdavčena od vsega dohodka, ne glede na to, kje je pridobljen, v smislu zemljepisnega izvora dohodka. Fizična oseba, ki ni rezident Slovenije, je obdavčena v Slovenije, če je imel njen dohodek svoj vir v Sloveniji.

KAPITAL

Za kapital se po 93. členu ZDoh-2⁸ štejejo nepremičnine, ne glede na to ali so bile odsvojene v spremenjenem ali nespremenjenem stanju. Določen je finančni kapital za katerega se šteje:

- **vrednostni papirji** in deleži v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja,
- investicijski kuponi.

Za vrednostne papirje iz prve alineje se ne štejejo dolžniški vrednostni papirji.

OBDAVČLJIVA ODSVOJITEV KAPITALA

Kot obdavčljiva odsvojitev kapitala (94. člen ZDoh-2)⁹ se šteje vsaka odsvojitev, kot je primeroma:

- prodaja kapitala,

⁶ Ur.l. RS, št. 117/06 in 10/08.

⁷ Ur.l. RS, št. 117/06.

⁸ Ur.l. RS, št. 117/06.

⁹ Ur.l. RS, št. 117/06.

- dajanje kapitala v dar,
- zamenjava kapitala (tudi v primeru združitve in delitev gospodarskih družb),
- unovčitev investicijskega kupona investicijskega sklada,
- izplačilo sorazmernega dela likvidacijske mase v primeru likvidacije vzajemnega sklada,
- izplačilo lastniškega deleža v primeru prenehanja gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja,
- zmanjšanje deleža v okviru zmanjšanja lastniškega kapitala gospodarske družbe, zadruga ali druge oblike organiziranja ter
- drugi primeri izplačila lastniškega deleža, izplačanega v denarju ali v naravi na primer: izplačila odpravnine, ki jo ob izključitvi iz družbe prejmejo manjšinski delničarji (384-388. člen Zakona o gospodarskih družbah-1) in izplačila odpravnine, ki jo prejmejo izstopajoči delničarji pri vključitvi odvisne družbe v glavno družbo (555-562. člen Zakona o gospodarskih družbah-1)

Zakon o dohodnini – ZDoh-2¹⁰ v 95. členu opredeljuje neobdavčljive odsvojitve kapitala, v 96. členu pa so našteje oprostitve, za katere se dohodnine od dobička iz kapitala ne plača.

DAVČNA OSNOVA

ZDoh-2¹¹ v prvem odstavku 97. člena določa, da je davčna osnova od dobička iz kapitala razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi.

V drugem odstavku 97. člena ZDoh-2 je določeno, da kadar je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala v času pridobitve negativna (izguba), se lahko v letu, za katero se odmerja dohodnina, za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivna davčna osnova dobička iz kapitala po tem poglavju, vendar ne več kot znaša pozitivna davčna osnova dobička iz kapitala.

Po določbi četrtega odstavka 97. člena ZDoh-2, se v primerih, ko se pozitivna davčna osnova, zmanjšana z izgubami iz drugega in tretjega odstavka tega člena, nanaša na različna obdobja imetništva kapitala, dohodnina odmeri od skupne letne pozitivne davčne osnove, ki se razdeli med posamezna obdobja imetništva kapitala iz drugega odstavka 132. člena tega zakona, upošteva sorazmerne deleže. Sorazmerni deleži se ugotovijo kot razmerje med pozitivno davčno osnovo posameznega obdobja imetništva kapitala in seštevkom pozitivnih davčnih osnov posameznih obdobja imetništva kapitala v davčnem letu.

¹⁰ Ur.l. RS, št. 117/06.

¹¹ Ur.l. RS, št. 117/06.

Negativna razlika (izguba), ki je dosežena z odsvojitvijo kapitala iz 2. in 3. točke 93. člena ZDoh-2¹², ne zmanjšuje pozitivne davčne osnove:

- če zavezanec v roku 30 dni pred ali po odsvojitvi kapitala pridobi vsebinsko istovrstni nadomestni kapital, ali pridobi pravico do nakupa ali obveznost nakupa istovrstnega kapitala, ali
- če zavezanec odsvoji kapital in zavezančev družinski član ali pravna oseba, v kateri ima pretežni lastniški delež, neposredno ali posredno pridobi istovrstni kapital.

V vrednost kapitala ob pridobitvi se po določbi prvega odstavka 98. člena ZDoh-2¹³ všteva nabavna vrednost kapitala in stroški, ki so določeni s tem členom. V sedmem odstavku 98. člena ZDoh-2 so določeni stroški iz prvega odstavka tega člena, ki so:

1. znesek davka na dediščine in darila, ki ga je plačal zavezanec ob pridobitvi kapitala,
2. normirani stroški, povezani s pridobitvijo kapitala, v višini 1% od nabavne vrednosti kapitala.

Praviloma se za čas pridobitve (odsvojitve) šteje datum sklenitve pogodbe oz. datum pravnomočnosti sodne odločbe oz. dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katere je fizična oseba pridobila (odsvojila) kapital v drugih primerih datum, ki je razviden iz drugih dokazil.

Po določbi 152. člena ZDoh-2¹⁴ se:

1. Ne glede na določbe 98. člena tega zakona, se za nabavno vrednost investicijskega kupona, ki je bil pridobljen pred 1. januarjem 2003, šteje vrednost na dan 1. januarja 2006.
2. Ne glede na 98. člen tega zakona, se v primeru, ko je imetnik investicijski kupon pridobil z zamenjavo delnic pooblaščene investicijske družbe, ali delnic investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščene investicijske družbe, v postopku obveznega preoblikovanja pooblaščene investicijske družbe ali investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščene investicijske družbe, v vzajemni sklad, ali v postopku obvezne oddelitve dela sredstev pooblaščene investicijske družbe v vzajemni sklad, in sicer v roku in po predpisih, ki urejajo to področje, šteje, da je nabavna vrednost investicijskega kupona enaka vrednosti, ki se določi na podlagi nabavne vrednosti delnic pooblaščene investicijske družbe ali investicijske družbe pred preoblikovanjem oziroma pred oddelitvijo dela sredstev, upošteva je veljavno menjalno razmerje v času

¹² Ur.l. RS, št. 117/06.

¹³ Ur.l. RS, št. 117/06.

¹⁴ Ur.l. RS, št. 117/06.

zamenjave delnic pooblaščenice investicijske družbe ali investicijske družbe za investicijske kupone vzajemnega sklada.

3. Ne glede na drugi odstavek tega člena, se v primeru, ko je bila delnica pooblaščenice investicijske družbe ali investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščenice investicijske družbe, pridobljena na sekundarnem trgu pred 1. januarjem 2003, za nabavno vrednost delnic pred preoblikovanjem oziroma pred oddelitvijo dela sredstev šteje primerljiva tržna cena delnic na dan 1. januarja 2006.
4. Ne glede na 98. člen tega zakona, se za nabavno vrednost vrednostnih papirjev in deležev iz 2. točke 93. člena tega zakona, ki so bili pridobljeni pred 1. januarjem 2003, šteje tržna vrednost na dan 1. januarja 2006, ki jo zavezanec dokazuje z ustreznimi dokazili, če teh dokazil ni, pa se upošteva knjigovodska vrednost na dan 1. januarja 2006.
5. Ne glede na četrti odstavek 98. člena tega zakona, se v primeru, kadar zavezanec odsvoji delnico oziroma delež, ki jo je pridobil ob povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe v letih 2005 ali 2006 in je bilo tako povečanje obdavčeno kot dividenda, za nabavno vrednost tako pridobljene delnice ali pridobljenega oziroma povečanega deleža šteje nominalna vrednost delnice ali pridobljenega oziroma povečanega deleža ob preoblikovanju.

Za vrednost kapitala ob odsvojitvi se po določbi prvega odstavka 99. člena ZDoh-2 šteje v prodajni ali drugi pogodbi navedena vrednost kapitala ob odsvojitvi. Vrednost kapitala ob odsvojitvi se zmanjša za naslednje stroške zavezanca:

- normirane stroške, povezane z odsvojitvijo kapitala, v višini 1% od vrednosti kapitala ob odsvojitvi, brez upoštevanja stroškov iz 2. točke tega odstavka.

Vrednost kapitala ob odsvojitvi in stroški v tuji valuti iz drugega odstavka 99. člena ZDoh-2 se preračunajo v evre po tečaju Banke Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan odsvojitve kapitala oziroma na dan nastanka stroškov.

Po določbi prvega odstavka 132. člena ZDoh-2 se dohodnina od dobička iz kapitala izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami poglavja III.6 tega zakona, po stopnji 20% in se šteje kot dokončen davek.

VODENJE EVIDENC ZALOG KAPITALA

Zaloge istovrstnega kapitala se vodijo po metodi zaporednih cen (metoda FIFO-prva pridobitev prva odsvojitvev). Vodenje ločene evidence zalog istovrstnega kapitala je mogočeno le v primeru, ko ima zavezanec vrednostne papirje v gospodarjenju pri borznoposredniški družbi na podlagi pogodbe o gospodarjenju z vrednostnimi papirji. ZDoh-2 nadalje določa, da se stopnja dohodnine od dobička iz kapitala znižuje vsakih pet let imetništva kapitala in znaša po dopolnjenih:

Tabela 4.2 Stopnja dohodnine iz dobička kapitala.

IMETNINIŠTVA KAPITALA-SKLADA	DAVČNA STOPNJA
5 LET	20%
PO PETIH LETIH	15%
PO DESETIH LETIH	10%
PO PETNAJSTIH LETIH	5%
PO DVAJSETIH LETIH	0%

Navedena lestvica velja tako za domače, kot za tuje vzajemne sklade.

ODPRAVA DVOJNEGA OBDAVČEVANJA DOHODKOV REZIDENTA IZ VIROV IZVEN SLOVENIJE

Rezident lahko po določbi 137. člena ZDoh-2¹⁵ od dohodnine, odmerjene po tem zakonu, odšteje znesek ustreznega dela dohodnine (odbitek), ki jo je plačal od dohodkov iz virov izven Slovenije (tujji dohodki), vključenih v njegovo osnovo za dohodnino.

ZDoh-2 postavlja omejitve glede odbitka dohodnine. Tako odbitek dohodnine od tujih dovkov ne sme preseči nižjega od:

- zneska dohodnine od tujih davkov, ki je bil dokončen in dejansko plačan, ali
- zneska dohodnine, ki gi ga bilo treba plačati po tem zakonu od tujih dohodkov, če odbitek ni bil možen.

Če ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojenga obdavčevanja dohodka z drugo državo, se za dokončen tuji davek na dohodke iz te držae šteje znesek tujega davka po stopnji, določeni v mednarodni pogodbi.

¹⁵ Ur. l. RS št. 117/06.

5 POTREBE PO VARČEVANJU

5.1 Namen varčevanja

Razvoj držav in s tem razvitost trga prinaša različnost potreb po varčevanju. Bolj kot je trg razvit, večji delež ljudi ima pogoje in interese za varčevanje in nalaganja denarja, ter vse več je oblik varčevanja, ki lahko tem željam ponudijo zadovoljstvo. Tako lahko sklepamo, da se povpraševanje po varčevanjih odraža v skladu s potrebami posameznih varčevalcev in temu se na razvitih trgih primerno prilagaja tudi ponudba, ki mora prinašati različne koristi za različne skupine varčevalcev.

Vendar ni dovolj, da na trgu obstajajo pogoji za varčevanje, pomembni so tudi razlogi, saj bodo le ti vplivali na zelene oblike varčevanja, za katere se varčevalci odločajo in ponudbe bank se jim morajo prilagajati.

Pogled v globino, ozadje navad nam odkrije zakaj Slovenci sploh varčujemo oziroma komu smo pri tem podobni, katere so tiste primarne potrebe, ki jih pri tem zadovoljujemo, kakšni so motivi, ki vodijo k različni varčevalni naravnosti.

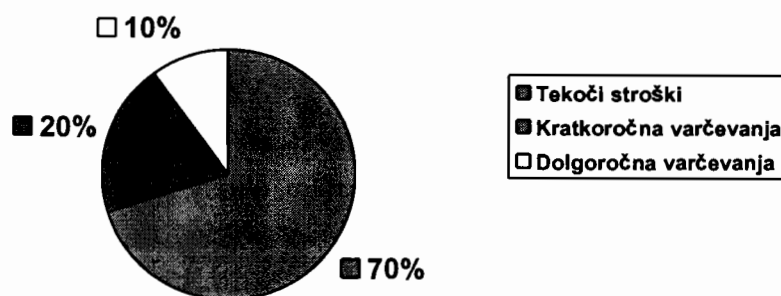
Najpomembnejši razlog za varčevanje in nalaganje denarja je še vedno varnost. Če pogledamo tudi po specifičnosti posameznih držav ugotovimo, da nam je kot Avstrijcem, Čehom, Hrvatom, Madžarom, Slovakom vseeno bolj pomembno, da varčujemo za nakup avtomobila, za nakup stanovanja in hiše, za starost in počitnice. Medtem ko je prebivalec držav Rusije, Ukrajine, Poljske, Bolgarije, Romunije, Bosne in Hercegovine pomembnejše varčevanje z namenom obnovitve stanovanja, nakupa stanovanjske opreme (mali gospodinjski aparati...), za obleke, za razne dragocenosti (slike, porcelan...) in za zdravje. Povzetek: Revija Kapital, 16. 10. 2006.

5.2 Sociološki namen varčevanja

Človeška narava je nezadovoljliva. Skozi življenje se nam nenehno porajajo nove – večje in manjše želje, potrebe in cilji. Za njihovo uresničevanje pogosto potrebujemo določena finančna sredstva, zato je dobro da znamo z njimi razpolagati. Posameznik naj bi z varčevanjem začel čim prej, zato je pametno, da starši gospodarno ravnanje z denarjem privzgojijo že otroke. Če so bili »šparovčki« v času tolarja nezanimivi, pa so v času evra zopet aktualni, saj se s polnjenjem hranilnika lahko nabere tudi več sto evrov. Banke danes nudijo številne produkte, ki otrokom omogočajo seznanitev z vsemi sodobnimi načini varčevanja in plačevanja, kot so uporaba bančnih kartic, bankomatov, elektronskega bančništva, ipd. Če je bila še nekaj let nazaj tista prelomnica, ko so Slovenci začeli resneje razmišljati o nabiranju prihrankov prvi redni dohodek, pa si dandanes večina že v času študija služi denar s priložnostnimi deli in se prav tako odloča za varčevanje. Dijakom in študentov banke omogočajo poslovanje z različnimi karticami doma in v tujini, ter možnost prekoračitve stanja z uporabo raznih limitov. Varčevanja v času študija so najpogosteje kratkoročna do enega leta in omogočajo

varčevalcem izpolnitev raznih ciljev, kot so potovanja, izobraževanje, nakup avtomobila in podobno. Prihranki so nujen del našega premoženja, vendar so če jih hranimo doma popolnoma nedonosni oziroma zaradi inflacije izgubljajo vrednosti. Poleg vsega pa se nam poraja še vprašanje o varnosti. Smiselno je, da sredstva, ki jih imamo na voljo, a jih trenutno ne potrebujemo oplemenitimo. V negotovih časih je varčevanje b bankah zaradi zajamčenih vlog, gotovo najvarnejši način za to. Prihranki nam bodo predstavljali trdno in varno osnovo našega premoženja, ki je nujna tudi takrat, ko se odločamo za potencialno bolj donosne in temu primerneje tvegane naložbe. Razporejanje sredstev je v prvi vrsti odvisno življenjskega položaja, kateremu sledijo še želje in potrebe posameznika. Če nam finančne zmožnosti dopuščajo je vsekakor priporočljiva kombinacija različnih vrst varčevanj. Pomembno je, da svoja sredstva razdelimo na tista, ki jih porabimo za tekoče stroške, nekaj jih namenimo kratkoročnemu varčevanju do enega leta, za stvari, ki si jih trenutno želimo, določen delež pa prihranimo za bolj oddaljeno prihodnost in z njo povezane potrebe.

Slika 5.1 Priporočljiva delitev - porabe premoženja.

Prav dolgoročna varčevanja so v današnjih negotovih časih vse bolj aktualna tema, saj se ne moramo zanašati na to, da nam bo pokojnina zagotavljala zadosten prihodek za varno in brezskrbno starost. Seveda so odstotki varčevanja odvisni predvsem od lastnih prihodkov. Zlato pravilo pa je, da je potrebno za tekoče potrebe in zlato rezervo na računu imeti sredstva v višini treh povprečnih plač, za plemenitjenje presežka pa so nam na voljo, depoziti različnih ročnosti, pokojninski skladi, naložbena zavarovanja ali pa bolj tvegane naložbe v vzajemne sklade in vrednostne papirje.

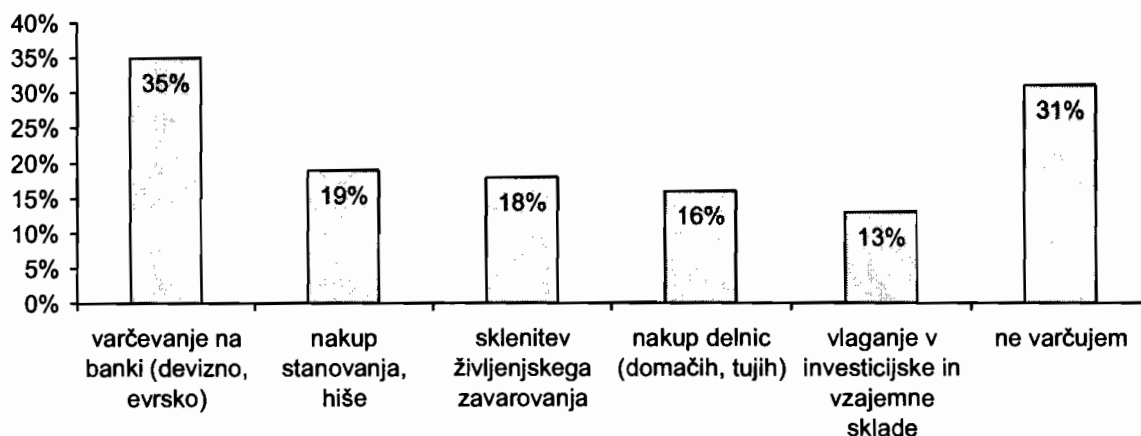
6 REZULTAT ANKETE

6.1 Opis raziskovalnega problema

Nemogoče je, da kdo še ni slišal za trenutno finančno krizo, ki se je začela v Združenih državah Amerike in se sedaj preselila k nam. Hudi padci cen delnic in z njimi povezane točke vzajemnih skladov, ki so pri nas vedno bolj popularen način varčevanja, so že en tak primer. Sedaj resnično nizki tečaji na finančnih, predvsem pa delniških trgih ponujajo odlično izhodišče. Mnogi analitiki ocenjujejo, da naj bi se rast delniških trgov vrnila do konca leta 2009, kar pomeni, da je čas za vstop na trg in pričetek dolgoročnega varčevanja sedaj.

Varčevalne navade Slovencev spremljajo razni mediji, raziskovalne in strokovne službe, veliko podatkov pa lahko dobimo tudi pri Banki Slovenije. Po najnovejših podatkih, ki jih je opravilo podjetje GfK Slovenija (slika 6.1) je za 35% populacije še vedno najbolj zanimiv klasičen način varčevanja to so bančni depoziti v domači ali tuji valuti, čeprav delež le teh od leta 2003 vztrajno pada. Na drugem mestu je nakup nepremičnine, vendar trendi kažejo, da se bo povpraševanje po nepremičninah v prihodnje močno znižalo, saj so se bistveno zvišale cene kreditov, kar utegne bistveno vplivati na nakup in povpraševanje po stanovanjih in posledično tudi na prenapihnjeno ceno nepremičnin. Na tretjem mestu so življenjska zavarovanja, ki postajajo vedno bolj priljubljena. Pomemben delež predstavljajo delnice oziroma vrednostni papirji ter investicijski skladi. Pomembno je omeniti, da iz leta v leto narašča delež, tistih ljudi, ki ne varčujejo, saj se je le-ta v primerjavi z letom 2003 podvojil in znaša 31% delež slovenske populacije (GfK Slovenija, oktober 2008).

Slika 6.1 Pet najbolj zanimivih oblik varčevanja Slovencev.

Vir: GfK Slovenija, oktober 2008.

6.2 Metoda raziskovanja

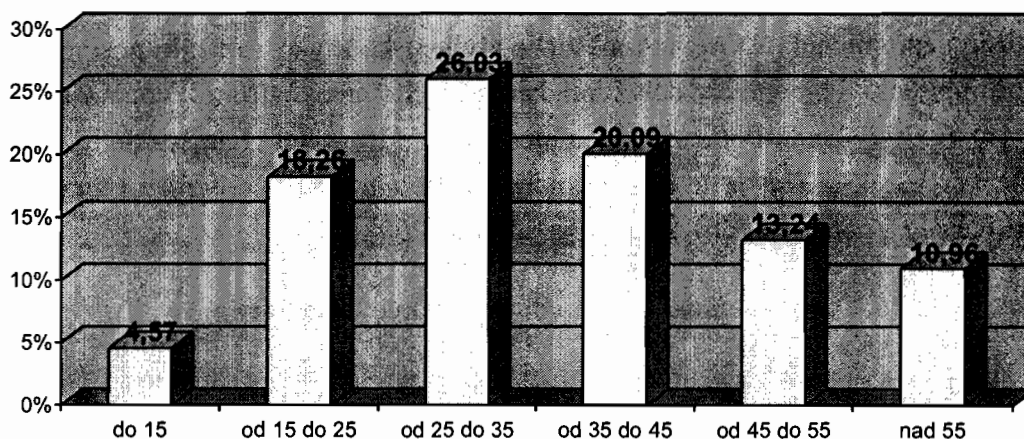
Za izvajanje ankete sem uporabil vprašalnik (priloga 1), ter vsebinsko enak vprašalnik izdelan v elektronski obliki, katero sem posredoval preko elektronske pošte. Vprašalnik je sestavljen iz kratke osebne predstavitve in opisa namena raziskovanja. Sledijo vprašanja demografske teme, ter vprašanja vezana na cilj raziskave. Vprašanja so zaprtega tipa.

6.3 Analiza rezultatov

Anketni vprašalnik je izpolnilo 219 oseb. Od anketirancev je bilo 43 % moških in 57 % žensk.

Kot kaže Slika 6.2 je bilo največ anketirancev starih med 25 in 35 let, najmanj pa do 15 let. Razlog je predvsem v tem, da mladostniki do 15 let v večini nimajo rednih mesečnih dohodkov in da je bila ciljna struktura anketirancev starostniki med 25 in 35 let, zaposleni in visoko izobraženi, katerim želje, poklic in znanje omogočajo najrazličnejše oblike varčevanja.

Slika 6.2 Starost varčevalcev.

Stopnja izobrazbe anketirancev je različna, ter glede na spol približno enako porazdeljena:

- srednješolska izobrazba - 41,10 % anketirancev,
- visoka ali univerzitetna izobrazba - 34,36 % anketirancev,
- poklicna šola - 9,82 % anketirancev,
- osnovno šolo je zaključilo - 7,36 % anketirancev,
- magisterij ali doktorat - 7,36 % anketirancev.

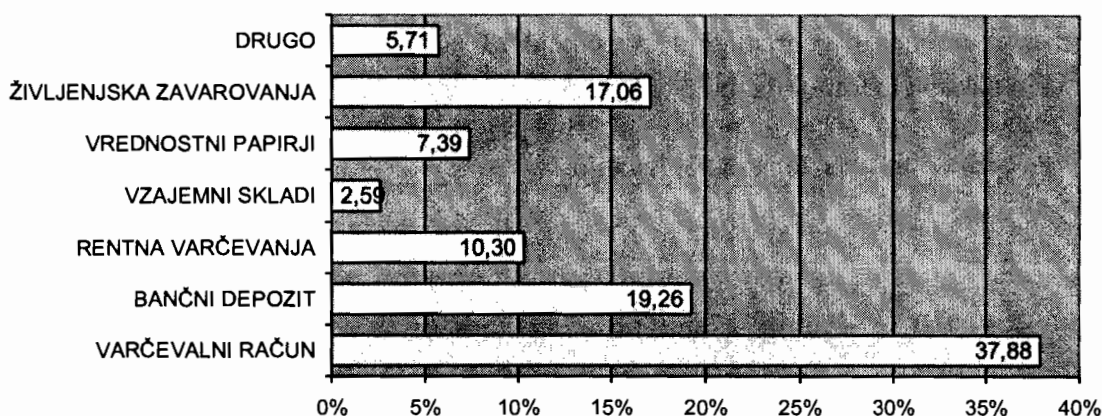
Med vsemi anketiranimi osebami je 17,80 % tistih, ki ne varčuje, kar je precej manj kot po raziskavi, ki jo je opravilo podjetje GfK Slovenija v oktobru 2008 (slika 6.1). Poleg mladostnikov do 15. leta prevladujejo tisti, katerih dohodki ne dosegajo več kot

500 EUR mesečno. Zanimivo je razmerje med varčevalci, saj je 60 % tistih, ki ne varčuje ženskega spola.

Med anketiranci starimi med 25 in 35 let se povprečen mesečni dohodek giblje med 500 in 1.000 EUR, zaskrbljujoče pa je dejstvo, da jih kar 25 % ne varčuje.

Ne glede na spol izobrazbo, starost in dohodek, pa ostajajo deleži dohodka, ki ga anketiranci namenijo varčevanju približno enaki. Večina 59,21 % jih varčuje nekje do 10 % mesečnega dohodka, 31,58 % ji je odgovorilo, da varčevanju namenijo med 10 in 30 % mesečnega dohodka, med 30 in 50 % jih varčuje 9,21 % nad 50% pa ni nihče označil.

Slika 6.3 Najpogostejše oblike varčevanja.

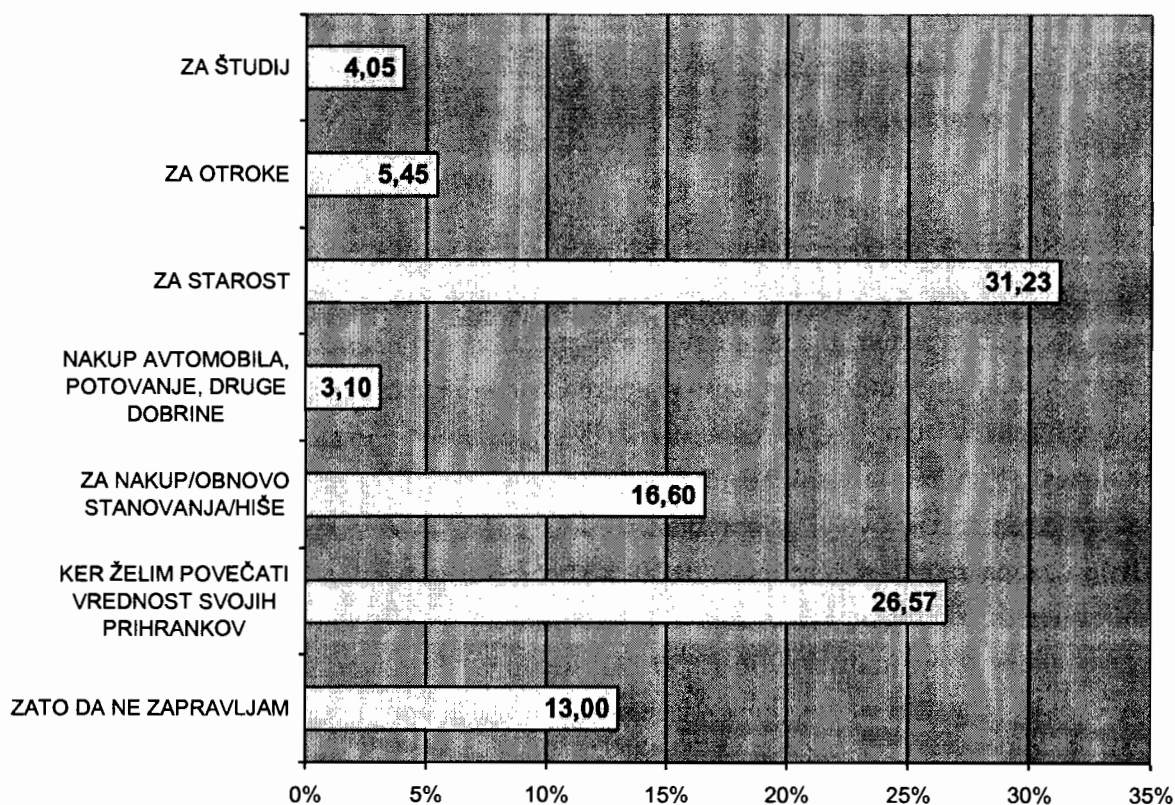
Slika 6.3 prikazuje najpogostejše oblike varčevanja. Največ varčevalcev (37,88 %) varčuje tako da sredstva polaga na varčevalni račun. Taka oblika varčevanja omogoča varčevalcem, da imajo privarčevana sredstva na razpolago v zelo kratkem času, seveda je tudi donosnost temu primerna. Sledijo bančni depoziti (19,26 %), razlog je predvsem v tem, da je taka oblika varčevanja varčevalcem še vedno najbolj »domača«. Zanimiv je visok odstotek sklenjenih življenjskih zavarovanj (17,06 %), kar nakazuje, da so varčevalci pripravljeni na dolgoročna varčevanja, ob nizkem tveganju. Sledijo razna rentna varčevanja (10,30 %) v večini za obdobja do 5 let. Med manj priljubljenimi oblikami varčevanja sta varčevanje v vrednostnih papirjih (7,37 %) in varčevanje v vzajemnih skladih (2,59 %). Razloge, da povpraševanje po teh oblikah varčevanja relativno nizko, lahko iščemo v premajhnem znanju in trenutni finančni krizi, zaradi katere so indeksi slovenske in svetovnih borz močno padli. Kot druge oblike varčevanja (5,71 %) sta bila najpogostejša odgovora: denar hranim doma in razne oblike varčevanj, kjer varčevalcem obljublajo »sanjske« donose (npr. Finanzas Forex¹⁶).

¹⁶ Program španske firme Evolution Market Group, Inc. registrirane v Panami, ki naj bi omogočal trgovanje na trgu denarja.

Med proučevano populacijo starostnikov med 25 in 35 let se jih največ odloča za varčevalni račun (46,23 %), zanimivo je da je tukaj odstotek življenjskih zavarovanj nekoliko višji (19,12 %), kot odstotek bančnih depozitov (15,15 %). Pri rentnih varčevanjih (10,31 %), vzajemnih skladih (2,90 %) in varčevanjih v vrednostnih papirjih (6,29 %) ni bistvenih odstopanj od povprečja. Spodbudno je da med anketiranci ni bilo takih, ki bi nasedali zgodbam o »sanjskih« donosih. Glede na spol proučevane populacije prihaja do večjih razlik le pri bančnih depozitih in življenjskih zavarovanjih. Ženski spol je bolj naklonjen življenjskemu zavarovanju, medtem ko imajo moški rajši bančne depozite.

Na sliki 6.4 lahko vidimo, da v povprečju varčevalci večji del 31,23 % svojih prihrankov namenijo skrbi za starost, da bi povečali vrednost svojih prihrankov namenijo 26,57 %, da ne bi zapravljali namenijo 16,60 % prihrankov, da bi si kupili oziroma obnovili nepremičnino varčujejo 13 %, za svoje otroke 5,45 %, za študij 4,05 % in nakupu avtomobila, potovanja oziroma drugih dobrin namenijo 3,10 % prihrankov.

Slika 6.4 Razlogi za varčevanje.

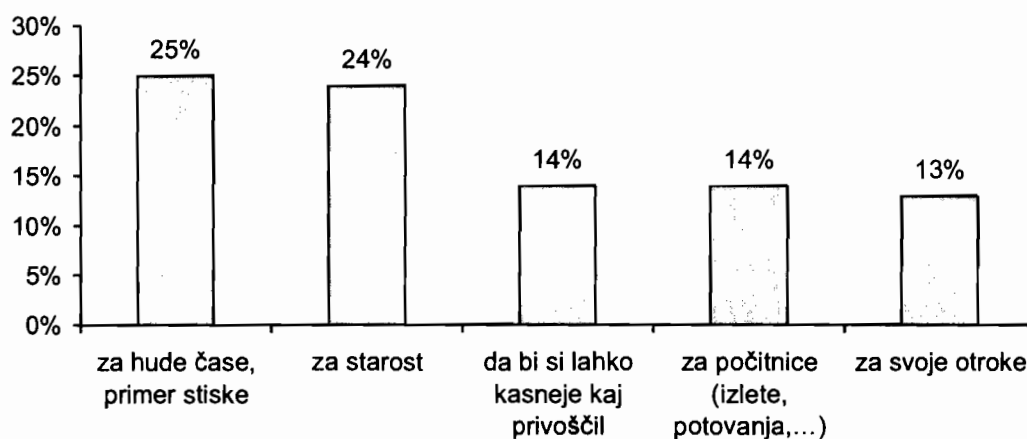

Za starostnike med 25 in 35 letom velja, da jih največ varčuje zato, ker si želi povečati vrednost svojih prihrankov 26,45 %, nekoliko manjši delež 20,45 % jih varčuje za nakup oziroma obnovo nepremičnine, 16,08 % jih varčuje za starost, 14,41 % zgolj

zato da ne zapravljajo, 14,18 % bi radi kupili avtomobil, šli na potovanje oziroma si privoščilo kakšno drugo dobrino, 7,77 % jih varčuje za svoje otroke, za študij pa le še 0,66 %. Varčevalci moškega spola bistveno več varčujejo zato, da bi povečali vrednost svojih prihrankov, medtem ko bi si ženski spol rajši kupil oziroma obnovil nepremičnino, ter varčeval za svoje otroke.

Če primerjamo našo raziskavo s podobno, ki jo je opravilo podjetje Gfk Slovenija v letu 2008 (slika 6.5), vidimo da jih tudi tukaj večina, kot glavni razlog varčevanja navaja skrb za stara leta, ter strah pred negotovo prihodnostjo. Sledi skrb, da bi si lahko v prihodnje kaj privoščili, ter varčevanje za počitnice oziroma varčevanje za svoje otroke.

Slika 6.5 Pet glavnih motivov varčevanja.

Vir: Gfk Slovenija, oktober 2008.

Glede na ročnost porabe privarčevanih sredstev, bojo le-te varčevalci različno porabljali. Največ 26,83 % sredstev bo namenjenih dolgoročnim varčevanjem nad deset let, 22,51 % privarčevanih sredstev bo porabljenih med enim in tremi leti, 20,39 % bodo varčevalci namenili varčevanju med pet in deset let, 16,12 % sredstev se bo obrestovalo nekje med tremi in petimi let, najmanj 14,14 % sredstev varčevalci namenijo kratkoročnim varčevanjem do enega leta.

Tudi med proučevano populacijo ostaja ročnost porabe sredstev v približno enakem odstotku, le da je ženski spol bolj naklonjen dolgoročnemu varčevanju medtem, ko je moški del svoja sredstva razporedil v približno enake odstotke po letih.

Razlog zakaj se varčevalci odločajo za določena varčevanja so tudi v poznavanju posameznih produktov. To nam je potrdilo tudi vprašanje, kjer so varčevalci ocenjevali z ocenami od 1 do 5, kjer je 1 pomenilo ne poznam in 5 odlično poznam svoje poznavanje o nekaterih najpogostejših oblik varčevanja, ki jih banke ponujajo. Kot

najbolj poznana sta varčevalni račun s povprečno oceno 3,9 in bančni depozit s 3,8; sledi naložbeno življenjsko zavarovanje 3,2; vzajemni skladi 3,1; vrednostni papirji 2,9 in rentna varčevanja 2,8.

Ocene pri proučevani populaciji so nekoliko višje:

- varčevalni računi - 4,6;
- bančni depoziti - 4,2;
- rentna varčevanja - 3,6;
- vzajemni skladi - 4;
- vrednostni papirji - 3,5;
- naložbena življenjska zavarovanja - 4.

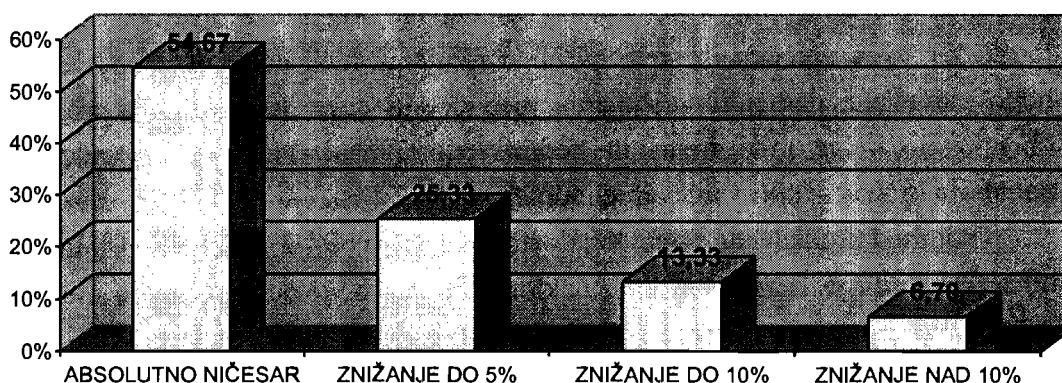
Ko se odločamo kam in koliko privarčevanih sredstev bomo vložilo, moramo biti pozorni tudi na morebitna tveganja ki jih to prinaša. Slika 6.6 prikazuje koliko so varčevalci pripravljene tvegati. Kot vidimo jih je tistih, ki so pripravljene izgubiti 10 ali več % privarčevanih sredstev 6,67 % do 10 % pa 13,33 %. Nekoliko več 25,33 % bi tvegalo do 5 %, največ 54,67 % pa nebi tvegalo ničesar.

Delež tistih ki so pripravljene tvegati več so starostniki med 25 in 35 letom:

- nad 10 % jih je pripravljeno tvegati - 11 %,
- znižanje vrednosti do 10 % jih bi tvegalo 13 %,
- do 5 % je pripravljeno izgubiti 33 % vprašanih,
- absolutno pa ne sme izgubiti 43 % vprašanih.

Ženski spol je pripravljen tvegati več, kot moški.

Slika 6.6 Pripravljenost do tveganja.

Med anketiranci je 35,06 % tistih, ki bi bili zadovoljni če bi donos presegel 10 % letno in 20,02 %, ki bi bili zadovoljni z višino do 10 % letno. Z donosom ki bi dosegal nekje do 5 % letno bi jih bilo zadovoljnih 22,07 % in 9,09 % je tistih, ki si želijo vsaj

tak donos, ki bi ohranjal vrednost premoženja. Odstotki se ne glede na spol in starost ne razlikujejo preveč.

7 SKLEP

Naša država se v zadnjih dvajsetih letih sooča z velikimi spremembami, tako na področju gospodarskega, kot socialnega sistema. Propad socializma in prehod v kapitalistični sistem, vstop Slovenije v Evropsko unijo, globalizacija, ki je praktično povezala cel svet in nenazadnje še trenutna finančna kriza so dejavniki, ki so dodobra prevetrili Slovence, vajene svoje prihranke hraniti v bankah v obliki bančnih depozitov.

Slabšanje socialnega sistema, ki vpliva na zdravstveno in pokojninsko blagajno, ter porast brezposelnih, sili prebivalstvo, da samo poskrbi za svojo prihodnjo finančno brezskrbnost. Žal se Slovenci prepočasi zavedamo, da sedanji pokojninski sistem brez dodatnih vlaganj ne bo mogel zagotoviti primerne pokojnine za dostojno življenje.

Razvoj kapitalskega trga v Sloveniji je prinesel porast tujih finančnih ustanov z široko ponudbo varčevalnih možnosti. Vse te spremembe so vplivale tudi na značaj in ponudbo slovenskih finančnih ustanov, ki so morale svoje poslovanje prilagoditi razmeram na trgu in potrebam strankam.

Namen diplomske naloge je predstavitev različnih varčevalnih možnosti naložb, ki jih ponuja največja slovenska banka, ter preučiti, koliko Slovenci varčujemo, na kakšen način in s kakšnim namenom, ter v kolikšni meri poznamo nekaj najpogostejših oblik varčevanja in koliko smo pripravljeni tvegati.

Raziskava je pokazala, da nekatere hipoteze, ki smo jih postavili ne držijo.

Rezultati ankete kažejo, da je delež tistih, ki varčuje večji od tistih, ki ne varčuje in je v primerjavi z drugimi podobnimi raziskavami iz preteklega leta celo narasel. Razlog za to lahko iščemo v finančni krizi, saj se ob vsakodnevnih opozorilih vlade in guvernerja banke Slovenije ljudje zavedamo, da je sedaj čas varčevanja.

Še vedno se večina varčevalcev odloča za klasično obliko varčevanja, vendar hipoteza, da se jih največ odloča za varčevanje v obliki bančnih depozitov ne drži. Varčevalci imajo najraje varčevalni račun, nato bančne depozite. Sledijo življenjska zavarovanja, ki so dolgoročna oblika varčevanja, kar kaže, na povečanje zanimanja in skrbi za prihodnost. Zaradi možnosti, krajšega varčevalnega obdobja ostajajo zanimiva rentna varčevanja. Kot smo že omenili pa je finančna kriza močno oklestila indekse vseh borz, kar močno vpliva na povpraševanje po vzajemnih skladih in vrednostnih papirjih. Poleg finančne krize pa je razlog, da tovrstne naložbe veljajo za bolj tvegane, v anketi pa vidimo, da več kot polovica vprašanih noče tvegati ničesar. Z naraščanjem tveganja pa ta odstotek le še pada.

Raziskava je pokazala, da bo največ sredstev namenjenih dolgoročnim varčevanjem nad deset let in najmanj varčevanjem do enega leta.

Zavrgli smo tudi hipotezo, da varčevalci največ sredstev namenijo nakupu oziroma obnovi nepremičnine. Varčevalci največ sredstev namenijo skrbi za svojo starost, sledi želja po povečanju vrednosti svojih prihrankov.

Držijo hipoteze da sta najbolj poznani klasični obliki varčevanja v obliki varčevalnega računa in bančnega depozita, ter da varčevalci v večini niso pripravljene tvegati absolutno ničesar, hkrati pa bi želeli donos, ki bi presegal 10 % letno.

Kljub temu, da je paleta varčevalnih možnosti prilagojena posameznemu segmentu prebivalstva, pa Slovenci svojih starih navad ne spreminjamo radi. Stranke ostajajo vezane na svojo banko. Veže jih tradicija, navade, običaji in poznanstva, kakovost ponudbe in ugled banke. Ugled in razvejena mreža poslovalnic pa ne bo dovolj za ohranjanje strank še manj pa za pridobivanje novih.

Za plemenitenje prihrankov je potrebno znanje, domiselnost, odločnosti in trdnost, kar ljudem velikokrat primanjkuje. Padanje depozitnih obrestnih mer bodo prisilile varčevalce k drugačnim oblikam varčevanja. Tu bodo pomembno vlogo odigrali bančni komercialisti, ki bodo s kakovostnim svetovanjem lahko pridobili zaupanje stranke. Zaradi vse večje ponudbe se mora banka zavedati, da so zaposleni največji potencial, zato jih mora ustrezno izobraževati in motivirati, da bodo lahko uspešno »prodajali« bančne produkte. Ne pozabimo, da je svetovna kriza je lahko tudi priložnost za dolgoročne naložbe.

LITERATURA

- Abanka. 2009 *Kdaj začeti z varčevanjem?* [Http://cekin.si/clanek//posojila_in_varcevanja/kdaj-zacetiz-varcevanjem.html](http://cekin.si/clanek//posojila_in_varcevanja/kdaj-zacetiz-varcevanjem.html) (3. 1. 2009).
- Arh, Geni in Petra Oseli. 2006. *Varčevanje skozi potrebe*. Ljubljana: Kapital.
- Bobek, Dušan. 1992. *Organiziranje in poslovanje bank*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Černetič, Metod. 2004. *Upravljanje in vodenje*. Maribor: Pedagoška fakulteta.
- Devetak, Gabrijel. 2000. *Temelji trženja in trženjska zasnova podjetij*. Koper: Fakulteta za management.
- Dimovski, Vlado in Aleksandra Gregorič. 2000. *Temelji bančništva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Florjančič, Jože. 1994. *Globalni in kadrovski management*. Kranj: Moderna organizacija.
- Glogovšek, Jože. 1995. *Pomen in razlaga pojma banke*. Ljubljana: Bančno glasilo SKB banke d. d.
- Glogovšek, Jože. 1998. *Osnove bančništva*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Glogovšek, Jože. 2008. *Bančni menedžment*. Maribor: Pivec.
- Klainedst, Robert. 2001. *Varčevanje v domačih in tujih delnicah*. Ljubljana: GV založba.
- Kolar, Tomaž. 1998. *Nekatere osebnostne in socio-ekonomske determinante varčevanja*. Ljubljana: Fakulteta za filozofske vede.
- Merkač, Marjana. 2000. *Kadri v organizaciji*. Koper: Visoka šola za management.
- Mramor, Dušan. 2000. *Trg kapitala v Sloveniji*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Mrkun, Mateja. 2008. *Varčevanje Slovencev*. [Http://www.gfk.si/lnovice.php?NID=2137](http://www.gfk.si/lnovice.php?NID=2137) (25. 3. 2009)
- NLB, d. d. 2008. *Vzajemni skladi NLB Skladi*. Poslovni dokument, NLB d. d.
- NLB, d. d. 2008. *NLB Skladi-Globalni delniški sklad*. Poslovni dokument, NLB d. d.
- NLB, d. d. 2008. *Naložbeni pregled NLB Skladi*. Poslovni dokument, NLB d. d.
- NLB, d. d. 2008. *Letno poročilo 2007*. Poslovni dokument, NLB d. d.
- NLB, d. d. 2009. *Mejniki v razvoju-tradicija*. [Http://www.nlb.si/mejniki-v-razvoju](http://www.nlb.si/mejniki-v-razvoju) (15. 1. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Skupina*. [Http://www.nlb.si/profil](http://www.nlb.si/profil) (15. 1. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Poslovanje banke*. [Http://www.nlb.si/trzni_delezi](http://www.nlb.si/trzni_delezi) (18. 1. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Depoziti*. [Http://www.nlb.si/depozit](http://www.nlb.si/depozit) (20. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Varčevanja*. [Http://www.nlb.si/nlb-varcevanje](http://www.nlb.si/nlb-varcevanje) (25. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Varčevalni račun*. [Http://www.nlb.si/nlb-varcevalni-racun](http://www.nlb.si/nlb-varcevalni-racun) (25. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Varčevalni račun mladih*. [Http://www.nlb.si/nlb-varcevalni-racun-mladih](http://www.nlb.si/nlb-varcevalni-racun-mladih) (25. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Postopno varčevanje*. [Http://www.nlb.si/nlb-postopno-varcevanje](http://www.nlb.si/nlb-postopno-varcevanje) (25. 2. 2009).

Literatura

- NLB, d. d. 2009. *Varčevanje mladih*. [Http://www.nlb.si/nlb-varcevanje-mladih](http://www.nlb.si/nlb-varcevanje-mladih) (25. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Rentno varčevanje*. [Http://www.nlb.si/nlb-rentno-varcevanje](http://www.nlb.si/nlb-rentno-varcevanje) (25. 2. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Vrednostni papirji*. [Http://www.nlb.si/nalozbe-v-vrednostne-papirje](http://www.nlb.si/nalozbe-v-vrednostne-papirje) (5. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Bančno zavarovalništvo*. [Http://www.nlb.si/bancno-zavarovalnistvo](http://www.nlb.si/bancno-zavarovalnistvo) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Naložba Vita Mega*. [Http://www.nlb.si/nalozba-vita-mega](http://www.nlb.si/nalozba-vita-mega) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Naložba Vita Multi*. [Http://www.nlb.si/nalozba-vita-multi](http://www.nlb.si/nalozba-vita-multi) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Naložba Vita plus*. [Http://www.nlb.si/nalozba-vita-plus](http://www.nlb.si/nalozba-vita-plus) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Naložba Vita 1,2,3,...* [Http://www.nlb.si/nalozba-vita-1-2-3](http://www.nlb.si/nalozba-vita-1-2-3) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Naložba Vita prva*. [Http://www.nlb.si/nalozba-vita-prva](http://www.nlb.si/nalozba-vita-prva) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Varčevanje Vita plus*. [Http://www.nlb.si/varcevanje-vita-plus](http://www.nlb.si/varcevanje-vita-plus) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Vita Senior*. [Http://www.nlb.si/vita-senior](http://www.nlb.si/vita-senior) (7. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *Investicijski skladi*. [Http://www.nlb.si/investicijski-skladi](http://www.nlb.si/investicijski-skladi) (8. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *O banki*. [Http://www.nlb.si/banka-danes](http://www.nlb.si/banka-danes) (7. 4. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Vita, življenjska zavarovalnica, d.d., Ljubljana*. [Http://www.nlb.si/nlb-vita1](http://www.nlb.si/nlb-vita1) (8. 3. 2009).
- NLB, d. d. 2009. *NLB Skladi upravljanje premoženja, d.o.o.* [Http://www.nlb.si/nlb-skladi](http://www.nlb.si/nlb-skladi) (8. 3. 2009).
- Repovž, Leon in Jožko Peterlin. 2000. *Financiranje*. Koper: Fakulteta za management.
- Ribnikar, Ivan. 1998. *ABC Ekonomskih izrazov*. Ljubljana: Dafis.
- Žnidaršič Kranjc, Alenka. 1999. *Investicijski skladi v Sloveniji*. Postojna: Dej.

PRILOGE

Priloga 1 Vprašalnik o navadah, poznavanju in možnosti varčevanja v Sloveniji.

VPRAŠALNIK O NAVADAH, POZNAVANJU IN MOŽNOSTI VARČEVANJA V SLOVENIJI

Pozdravljeni.

Moje ime je Miha TAVČAR in sem študent Fakultete za management v Kopru. Za izdelavo svoje diplomske naloge bi Vas prosil, da odgovorite na spodaj navedena vprašanja o poznavanju, navadah in izkušnjah pri »plemenitenju« Vaših prihrankov. Vprašanja se nanašajo na paleto ponudb, ki jih banke v Sloveniji ponujajo. Vprašalnik je anonimen.

1. Spol:

- Moški Ženski

2. Starost:

- manj kot 15 od 15 do 25 od 25 do 35

- od 35 do 45 od 45 do 55 nad 55

3. Izobrazba:

- Osnovnošolska Poklicna Srednješolska

- Visokošolska ali univerzitetna Končan magisterij ali doktorat

4. Vaš mesečni dohodek

- do 500 EUR od 500 do 1.000 EUR od 1.000 do 1.500 EUR

- od 1500 do 2.000 EUR nad 2.000 EUR

5. Ali varčujete

- Da Ne

Če ste odgovorili negativno Vam ni potrebno nadaljevati z izpolnjevanjem vprašalnika.

6. Kolikšen delež vašega dohodka namenite varčevanju?

- do 10 % od 10 do 30% od 30 do 50 %
 nad 50%

7. Na kakšen način »plemenitite« vaše prihranke? Če na več načinov - navedite približno koliko odstotkov prihrankov namenite posameznemu varčevanju.

- _____ % prihrankov polagam na **varčevalni račun**;
- _____ % prihrankov namenim **vezanim depozitom**;
- _____ % prihrankov razna **rentna varčevanja**;
- _____ % prihrankov namenim varčevanju v **vzajemnih skladih**;
- _____ % prihrankov varčevanje v **vrednostnih papirjih**;
- _____ % prihrankov naložbena **življenjska zavarovanja**;
- _____ % drugo: _____.

8. S kakšnim namenom varčujete? Če boste označili več kot en odgovor navedite približno v kolikšnem odstotkov varčujete za posamezni namen.

- _____ % zgolj zato, da ne zapravljam;
- _____ % varčujem, ker želim povečati vrednost svojih prihrankov;
- _____ % prihrankov namenjam nakupu/obnovi stanovanja/hiše;
- _____ % prihrankov namenjam nakupu avtomobila, potovanja, drugih dobrin;
- _____ % varčujem za starost;
- _____ % varčujem za svoje otroke;
- _____ % varčujem za študij.

9. Kdaj nameravat unovčiti vaša vložena sredstva? Če ne nameravate unovčiti vseh prihrankov naenkrat navedite približno koliko odstotkov jih nameravate unovčiti v posameznem obdobju.

- _____ % v obdobju enega leta;
- _____ % v obdobju od enega do treh let;
- _____ % v obdobju od treh do petih let;
- _____ % v obdobju petih do desetih let;
- _____ % v obdobju po desetih letih.

10. Od ena do pet (kjer ena pomeni ne poznam in pet odlično poznam) ocenite vaše poznavanje naslednjih možnosti »plemenitenja« premoženja.

	1	2	3	4	5
Varčevalni račun	☐	☐	☐	☐	☐
Bančni depozit	☐	☐	☐	☐	☐
Postopno-rentno varčevanje	☐	☐	☐	☐	☐
Vzajemni skladi	☐	☐	☐	☐	☐
Vrednostni papirji	☐	☐	☐	☐	☐
Naložbeno življenjsko zavarovanje	☐	☐	☐	☐	☐

11. V kolikšni meri ste pripravljeni tvegati vložena sredstva?

- absolutno ničesar, vrednost vloženi sredstev se ne sme znižati;
- znižanje vrednosti do 5 %;
- znižanje vrednosti do 10 %;
- znižanje vrednosti nad 10 %.

12. S kakšnim donosom bi bili zadovoljni?

- s tistim, ki bi ohranjal vrednost vložnega premoženja;
- s tistim, ki bi dosegal višino do 5 % letno;
- s tistim, ki bi dosegal višino do 10 % letno;
- s tistim, ki bi dosegal višino nad 10 % letno.

Hvala za sodelovanje.

Miha TAVČAR

